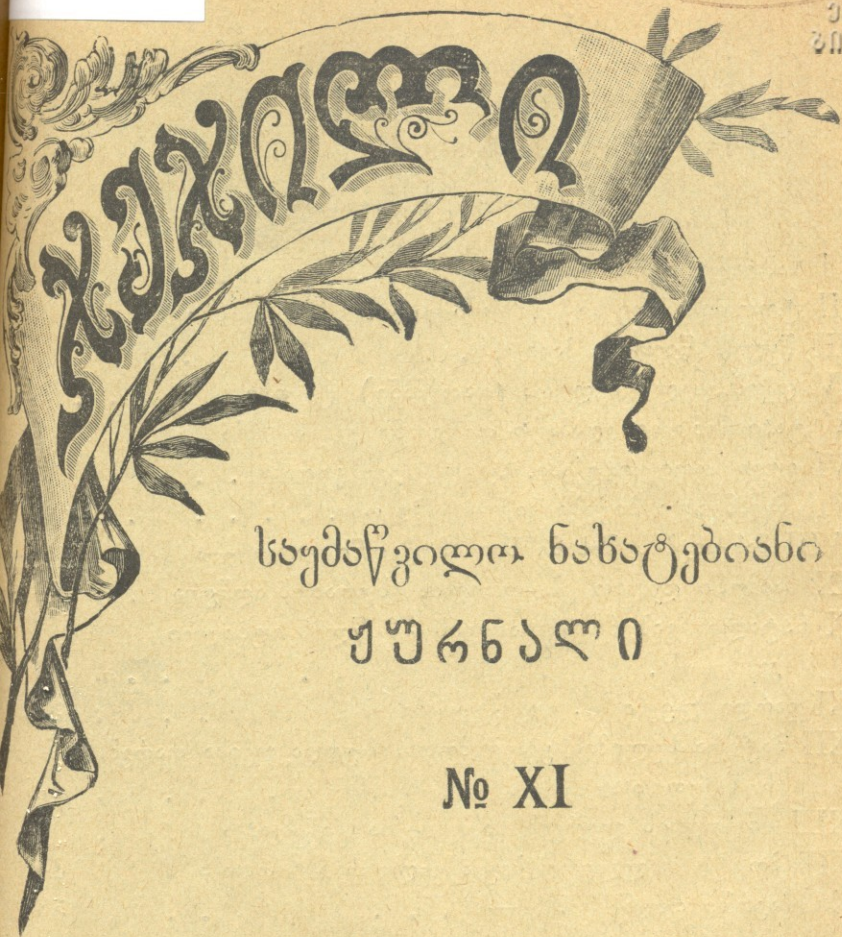

საქართველოს
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქმეწვილო ნახატებიანი
ქურნალი

№ XI

ნოემბერი

1909

შ ი ნ ა ა რ ს ი

ქუჩხაღ „ჯეჯილისა“

I	ზამთარი სურათი	2
II	ტოროლა ლექსი გ. ქუჩიშვილისა	3
III	წყლის წვეთი ამბავი	4
IV	დარბაისელი ბელურა (თარგმანი) ტასისი	5
V	ტახი ჩინური ზღაპარი თარგმანი ებ. მესხისა	7
VI	გულ კეთილი ექიმი. ჯადო გეგეგეგორისა	13
VII	მაწანწალა ბიჭები ვიქტორ ჭუგისი.	20
VIII	მანქანების შესანიშნავი მომგონი უატტი—ა	24
IX	მაიმუნი დიდათ კმაყოფილია (სურათის აღწერა.)	28
X	ნატალია გაბუნია-ცაგარლის 30 წლის იუბილეი ებ. გ—სა.	29
XI	ვარდი ლექსი ჯ. გეგეგეგორისა	32
XII	პატარა სელიმის ყვავი მოთხ. ბულგაკოვისა თარგმ. ან. წერეთლისა	33
XIII	ინდოეთის ლელვის ხე. ადექსი ჭიჭინაძისა	40
XIV	პოეტი შილლერის სიყმაწვილე ან წერეთლისა.	44
XV	ჰაერში ფრენა ებ. გ—სა	53

მიიღება ხელის მოწერა

1910 წლის

ჯეჯილზე

ქართული
ენციკლოპედია

საქმეწვილო ნახატებიანი ქურნალი

იზარდე მწვანე ჯეჯილო,
დაბურდი, გახდი ყანაო..

ი. დ.

ნოემბერი, 1909

... წელიწადი მისცე ...

• • • • •

ელექტრომბეჭდავი ამხ. „შრომა“, რუსსკაია ქუჩა, № 3.
1909

საქართველოს
საბავშვო ლიტერატურის
სამეცნიერო ცენტრი

ბოროლა.

ამის შესრეს შეძახიან—
არც დიდი ვარ, არც პატარა
მარამ, რიყრაქს ვენაცვალე
მიუვარს... მიუვარს, მის კამარა.

როს ინათებს ძტრედის ფერად
ცას ვეწვევი სრიალ-ფრენით;
ქებათ-ქებას ვწირავ ზენას
სავსე გრძნობით, ღვთიურ ენით.

მართალია ღამეც მიუვარს
ცა ვარსკვლავებ მოჭედილი,
მასთან ერთათ ბედრი მთვარე
მოქათქათი, შუქ გაშლილი.

მაგრამ ტურფა გარიყრაქი,
მიუვარს... მიუვარს... იმას ველი;
მე რომ ცაში გავეკრიალებ,
ძირს უურს მიგდებს საღსთ-სოფელი.

გ. ქუჩიშვილი.

19906

საქართველო
პარლამენტი
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

წყლის ფეხები

დინარეში იძულებულად ერთი ზატარა წელის წვეთი. ერთხელ აინება მან მალლა, დაინახა კაშკაშიძე და მოინდომა მასთან ასე — მზეო, მზეო, შენსა მზესა, უთხრა წელის წვეთმა, — შენთან ამიუვანე.

მზემ გაათბო წელის წვეთი, ის გადქცა თეთრ ორთქლათ და ავიდა სულ მალლა, მალლა. მასთან ერთად ავიდენ სხვა წელის წვეთებიც.

მალლა ციოდა, წელის წვეთმა მოინდომა უკანვე დაბრუნება. სიცვიისაგან ისევ წულათ გადაიქცა. და ჩამოვიდა ძირს. მასთან ერთად წამოვიდენ წელის სხვა წვეთებიც.

თინამ გაიხედა ფანჯარაში, დაინახა როგორ დასტოდენ წელის წვეთები და დაიუვირა.

— წვიმს, დედო, წვიმს?

7000000000
5000000000
3000000000
1000000000
0000000000

ღარგაისელი ბელურა.

— ბები, ბებილო, სად და-
გვეკარგენ ჩვენი ბელურები, კი-
თხულობდა ჰატარა სანდრო.

ბებია სახლის წინ აივანზე გა-
ვიდა. იქ მეორე შვილი-შვილე-
ბი თეთრი ჰურის ნამცეცებს
ჭვრიდენ კიბის საფეხურებს და

გულ მოდგინეთ უძახდენ ბელურებს, მაგრამ არც ამათ
ბახილზე არ გამოჩნდენ ბელურები.

მთელი საფხული უმაწვილებიც და დიდებიც აწო-
ლებდენ სასრდოს ბელურებს — უეროდენ ნამცეცებს.
ისინიც თამაზად არა თუ ძირს კენკავდენ, თვით სუ-
ფრასზე ასკუჭდებოდენ. იმათ მშვენივრათ იცოდენ ჭა-
ბის დრო. როგორც კი მოსამსახურე გამოჩნდებოდა
აივანზე საჭმელით, მაშინვე იასამანის ბუჩქიდან მოი-
სმობდა იმათი ჭროკინი.

მაგრამ დადგა თუ არა მარიაძობისთვე, დილა-დი-
ლობით დაიწყო სიცოცხე და წვიმები. აივანზე აღარ
იბარებოდა საუხმები. ბელურებს ეტეობოდათ შიოდათ.
წელათ მოულობდენ სასრდოს. ბარტყები ამაოდ
ფართხალებდენ ფრთებს და აღებდენ ნისკარტს. მო-
წყვი ბელურები თავს აქეთ იქით აწუკეტდენ, მაგრამ

წვიძას ისე მიეფანტა-მოეფანტა ჭია-ღუები, რომ მათი
სსენება არსად იყო.

ერთხელ ამ ბელურებთან მოფრინდა ერთი მოსუ-
ცი, დარბაისელი ბელურა და თითქოს რაღასაც უამ-
ბობდა თავისიანებს.

ეველა ახალგაზრდა ბელურები დიდი ეურადღებით
უსმენდენ, მერე ეს დარბაისელი აფრინდა და ეველა
თან გაჭყვენ. ეს ეყო და ეს, ამას აქეთ ბელურები ამ
არე მარესე აღარა ჩანდენ.

ერთხელ მშვენიერ შემოდგომის დილას ემაწვი-
ლებმა სთხოვეს ბებიას წაგვიყვანე კალოხეო, სადაც
სოფლის განაზირას ლეწავდენ ქერს. ბებიამ აუსრუ-
ლა თხოვნა და ემაწვილები წაიყვანა.

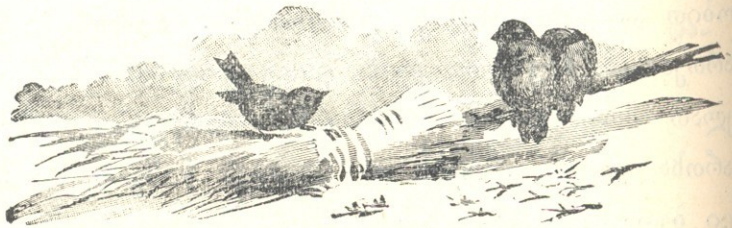
ბავშვები გაიქცენ წინ და კალოხე, სწორეთ იმ
ადგილას, სადაც ქერი ევარბ ნახეს აუარებბ ბელურე-
ბი, რომელნიც ხარბათ კენკავდენ მარცვლებს.

და ემაწვილებმა ერთბაშად შეჭყვირეს:

—ბები, ეს სომ ჩვენი ბელურები არიან, განსოვის
ის ერთი რომ მოვიდა და შენა თქვი ჭკვიანი ბელუ-
რბაო, რაღასაც რომ ეუბნებოდ ჩვენ ბელურებს—უსა-
თუოდ იმას ეტყოდა, რომ აქ, კალოხე, ბევრი მარ-
ცვლებია.

(თარგმანი)

ტასო.

ტ ა ხ ი

(ჩინური ზღაპარი)

დიდისანია მას აქეთ ერთ ჩინურ ქოსში სცხოვრობდა მოხუცი ბებია თავისი შვილი-შვილით.

ერთხელ ბებია ტყეში წავიდა ფიხის მოსატანათ. უკან რომ ბრუნდებოდა გზაზე დაინახა შაქრის ლერწამი, აიღო და სჩქაროთ ჩასტენა ფიხის კონაში, რომ ძაეტანა სახლში და ამითი შვილი-შვილი გაესარებინა. რამდენიმე ნაბიჯის გადადგმა ვერც კი მოასწრო, რომ უცბათ საიდანღაც გაჩნდა დიდი ტახი და წინ გადაელობა.

— მამეცი შაქრის ლერწმის შტო, გზაზე რომ იპოვნე! დაუვირა ტახმა და ბრახიანი თვალებით მოხუცს შეხედა.

— ვერა, ვერ მოგცემ! — უპასუხა მოხუცმა: — ჩემი შვილი-შვილი დიდის სიამოვნებით სწუწის სოლმე შაქრის ლერწამს და მინდა იმას უთუოთ საუვარელი საჭმელი მიუტანო... შენ თითონ მოიფიქრე, ჩვენ ხანში განა ადვილია დაღუნვა ძირს და აღება, მეტადრე მაშინ, როდესაც სურგზე ამისთანა მძიმე ტვირთი

აკიდებული მაქვს. მე მაინც დავიღუნე, რომ ბავშვს ვასიამოვნო.

— ძაძ, შენ ბებია, უარს მეუბნები და ლერწამს არ მაძლევ?

— დიღაც არ მოგცემ.

— კარგი, იცოდე, რომ შენ შვილი-შვილს სიკეთე არ დაეყრება... მე ამაღამ ქოხში შემოგივარდები და ბავშვს ნაკუწ-ნაკუწათ ვაქცევ.

მოსუცს უნდოდა რიღასიც თქმა, მაგრამ ტანს უცბათ გაჭქრა. როგორც კი სახლში მოვიდა, მოხუცმა მძიმე ტვირთი ხურკიდან მოიხსნა და საძინელი ტირილი მორთო: შვილი-შვილი ეცოდებოდა.. მოხუცი ბევრსა ცდილობდა გამოეგონა რაიმე საშუალება, რომ ბავშვი განსაცდელისაგან დაეხსნა, მაგრამ ვერაფერს ვერ ახერხებდა.

— ბებია, რა გატირებს? მოესმა ვიღასიც ხმა ქუჩიდან. მოხუცმა სარკმელისაკენ მიიხედა და თავისი ნაცნობი მეწვრილმანე დაინახა. მოხუცმა თავისი თავგადასავალი მოკლეთ უაძბო.

მეწვრილმანემ თანაგრძნობით თავი გაიქნია.

— ვერაფრის შველა ვერ შემიძლია, — უპასუხა მეწვრილმანემ და, უთუოდ, უნდოდა ნუგეში ეცა მოხუცისთვის, ამოიღო და ერთი თოფი ნემსი აჩუქა. მოხუცმა კეთილ მეწვრილმანეს ძაღლობა ვადუნადა და მთელი თოფი ნემსი დაასო კარების ქვემო ნაწილს. დაჯდა და ისევ ტირილი მორთო.

— ბებია, ავრე მწარეთ რად სტირი? — ჭკითხა ქუ-
ჩაში ძიძაფაღმა კიბოს გაძვიდველმა.

მოხუცმა თავის მწუნარება ამხსნაც უამბო.

— რა საშინელი ამბავია! — უბასუსხა კიბოს ვა-
ჭარმა: მინდა გიძველო რაძე, მაგრამ ვერაფერი ვერ
მოძინებრსებია.

ამ სიტუვებით ვაჭარი გამოესაღმა მოხუცს და
როდესაც ქოხიღამ გამოდიოდა, ნება სთხოვა, ნახე-
ვარი თავისი კიბოებისა დაეტოვებინა მისთვის. მო-
ხუცმა თანხმობის ნიშნათ თავი დაუქნია და კალათი-
ღამ კიბოები ქვამში გადააწყო, წყალი დაასხა და
ქვამი კარებში ჩადვა და ძერე სელახლად ტირილი
მოართო.

— ბებია, რა დაგეძართა, რად სტირი? — ჭკითხა
მოხუცს ერთმა ახალგაზრდა გლეხმა, რომელიც რქებ-
ზე თოკობობულ მოხვერს მიათრევდა.

— როგორ თუ რა მატირებს! — სთქვა ბებიამ და
თავისი ამბავი დაწვრილებით უამბო.

— ამაღამ ამ მოხვერს აქ დაგიტოვებ; როდესაც
ტახნი მოვა, მარტოკა მაინც არ იქნები.

მოხუცმა ხარი ქოხში შეიფანა, საწოლთან მია-
ბა, თივა დაუყარა და ისევ მოწუენილი ჩამოჯდა სარ-
კმელთან.

— ბებია, ნუ სტირი! მოესმა ჰატარა ბიჭის ძხი-
არული ხმა ქუჩიღამ: — უთუოთ ის ტახნი, რომელიც
შენ შეგხვდა — უბრალო მხეცი კი არ იყო, ვინძე ავი

სული იქნებოდა. ცრემლით ვერაფერს გააწეობ, იმასთან ბრძოლა ძნელია, მეც კი ვერ შევძლებ, აი თუ გინდა დაიტოვე ეს ამერიკული ნიანგი, რომელიც დიდ სვლიკს მიეგვანება, ეს არის ესლა დავიჭირე, ვინ იცის, იქნება რითიმე დაგესმაროს.

ბავშვის სიტყვებმა მოსუცი ძალიან ანუგეშა, არ უნდოდა ეწეინებინა და საჩუქარი მიიღო, თუცა ფიქრობდა, რომ არაფერს უშველიდა.

ტიროდა, ტიროდა და ტიროდა საწებალი მოსუცი, სანამ იმის ქოხის წინ ორი კაცი არ შედგა: ერთი საუქვავი ქვის გაბეიდველი იყო და მეორე ჭის მთხრელი. ბებინამ მოისმო ისინი და თავისი შიში და მწუხარება გაუხიარა, ჰირველმა თანაგრძნობის ნიშნათ ვეკლასე მოხრდილი წინქვილის ქვა აჩუქა, მეორემ კი სთხოვა ნება, ჭას მუქათათ ამოგითსრიო და მაშინათვე მიუძაობას შეუდგა. ჭა იმ დღესვე მზათ იყო.

ბანდისას მოსუცი იმისთანა შიშმა აიტანა, რომ ქოხში შესვლას ვერ ბედავდა და როდესაც დაინახა ქალაღდის გაბეიდავი, რომელიც თავის დუქნიდამ სახლში მიდიოდა, ხვეწნა დაუწყო: ჩემთან დარჩიო და ტახის დაცემისაგან დამისსენიო.

— არ მეძიძლია, — უპასუხა ვაჭარმა, — სახლში მეჩქარება.

წასვლისას ბებერ დედაკაცს, თითონაც არ იცოდა რისთვის, მისცა ერთი დიდი ფურცელი ქალაღდი და მიამახა:

— აჰა, აიღე, აიღე ეს ქალაღდი — მკირფასია.

— რათ მინდა, იფიქრე ბებერმა და ქალაღდი ჭა-
 ში უნდოდა ჩაეგდო, ჭისაკენ გადაისროლა, ქალაღდი
 გადიშალა და ჭაში ჩაჯარდნის მაკივრათ — სედ ჭას გა-
 დაეფარა.

სულ დაღამდა. ბებერი ძალაუნებლივ ქონში შე-
 ვიდა. საცოდავი მოსუცი კანკალმა აიტანა. დიდხანს
 ფიქრობდა, როგორ დაეცვა თავისი საუვარელი შვი-
 ლი-შვილი. შიგნიდამ კარები მაგრად გადაწასა და
 დიდი ლოდები მიაღო. მერე ბაჟში დააძინა და თი-
 თონ საწოლზე ჩამოჯდა და სამინელ სტუმარს მოე-
 ლოდა. სწორედ ღამის თორმეტს საათზე კარებს მო-
 ადგა ტახი და მტვრევა დაუწყო. რამდენიც უფრო
 კარებს აწვებოდა, ნემსები უფრო ღრმად და ღრმად
 ესობოდნენ კანში და ჩხლეტდნენ ისე, რომ სიმწა-
 რით საცოდავად ღრიალებდა. ბებერი ბრძოლის შემ-
 დეგ კარებმა ვეღარ გაუძლო და შეამტვრია, ტახი
 ქონში შევარდა დაღალული და დაქანცული.

კარებს უკან ქვაბი დაინახა, ეგონა რომ ამ დიდ
 ქვაბში წყალია და რადგან მეტის ბრძოლით ძალიან
 მოსწყურდა, დაეწაფა. როგორც კი შირი ჩაჰყო ქვაბ-
 ში. კიბოები დაესივნენ ენაზე, ცხვირზე, ტუჩებსე და
 უურებსე კბენა დაუწვეს. გაბრახებული ტახი სიმწა-
 რით იატაკზე დაეცა და გორაობა დაიწყო. მაგრამ
 აქაც ბედა უმტყუნა, მოსვერი. რომელიც საწოლთან
 იყო მიბმული, დაეტაკა, რიოლა დაუწყო და სულ

კვერდები დაუხილავ. ნიანგი კისერზე შეახტავ, სისხლის წოვავ დაუწყო. გამწარებული ტავნი ქონიღამ გამოვარდა.

— ძე ასე აღვიღათ არ მოვიტყვენ ამოდენა შეურაცხყოფას, ევიროდა გაბრახებული ტავნი. თუძცა საძინელ ტკივილებს გრძნობდა, ძაკრამ გადასწვევიტა, რომ ტყუიტი არ წავავ, სანამ ამ შეურაცხყოფისთვის საძაგეიროს არ გადაუხდის

შეძინებული აქეთ იქით იეურებოდა და როდესაც ჭის ჰირას თეთრი გაშლილი ქაღალდი დაინახავ — გადასწვევიტა — წამოწოლილიყო, დაესვენავ, ძელ-ღონე მოეკრიფავ და ძერე საძაგეირო გადაეხადავ. როგორც კი ქაღალდზე ფეხი დადგავ ქაღალდი გაიხავ და ტავნი თავდაუირო ჭაძი ჩავარდა.

ბებია სინახრულით აღარ იყო. ის სარკმლიღამ თვალს აღვეხებდა და როცა დაინახავ რომ ტავნი ჭაძი ჩავარდა საჩქაროდ კარძი გამოვარდა და ჭახს საფუჯავის ქვავ დაადო, ასე სამუდამოდ ბებიაძ თავისი შვილის-შვილი საძინელ ძტრისავან გადაარჩინავ.

— არ ძეკონავ, ფიქრობდა ბებია, რომ ამისთანა უძნიძვენელო და უბრალეო სავანი, როგორც ერთი ფურცელი ქაღალდი, ამისთანა სიკეთეს მიზამდა და სამუდამოთ ჩემ შვილიშვილს დაღუპვისავან გადაარჩენდა, სთქვავ ბებიაძ და დამშვიდებული ქონძი მოსასვენებლათ შევიდა.

(თარგმანი)

გულ-კეთილი ექიმი.

(გუძღენი ივ. გომართელს)

ზატარა შალვას, მინამ მამა ცო-
ცხალი ჭეხუდა, არ მოჰკლებია სა-
ჭმელ-სასმელი და კარგად მოვლა.
მამა მისი მუშაობდა ქალაქის ერთ-
ერთ ქარხანაში. იგი დიდი ერთ-
გული იყო ცოლ-შვილისა; შალ-
ვას და დედა მისს მუდამ კარგ ტან-
საცმლით მოსაჯდა. რომ დასცლო-
და და არ მოძვედარიყო, შალვას ნახსწავლ კაცად გა-
მოზრდიდა. მაგრამ, — «საწყალ კაცს ქვა აღმართში
მოეწევაო», — ნათქვამია და ერთ დღეს შალვას მამა
ავათ განდა და ავანთყოფობამ თან გადიტანა. დარჩ-
ნენ შალვა და დედა მისი ღვთის ანაბარა; ცისა და
დედა-ძიწის მეტი მათი მშველელი და დამხმარე არა-
ვინ იყო. კიდევ კარგი, რომ თავ-შესაფარი მაინც გა-
ახნდათ; შალვას მამამ სიცოცხლეშივე ააშენა ქალაქის
განაპირ ადგილას ერთი მეტად ღარიბული, ქონის
მსგავსი, ერთათ-ერთი ნუკეში ამ ორ ობოლ ადამი-
ანებისა.

ზირველ ხანებში ნათესავები და მეგობრები უწე-
ვდენ მათ დახმარებას. მაგრამ მათი ნათესავები და მე-

გობრები უველანი მათსავით ღარიბები იუვენენ. სმი-
 ტომ ცოტა სნის შემდეგ მათაც ხელი აიღეს, ვერ
 შესძლეს დასმარების გაწევა, შალვას დედაც ასეთ და-
 სმარების წინააღმდეგი იყო. მას ერჩია საკუთარ მუშაო-
 ბით ესაზრდოებია შვილი, გამოეზარდა იგი.

— მე მივეცი ჩემს ქმარს ჰირობა, რომ გამოე-
 ზარდო შალვა, შევასწავლო წერა-კითხვა, ამიტომ უნდა
 თვითონ ვიმუშაო; ვეცდები შვილს არ მოვაკლო საჭ-
 მელ-სასმელი, ტან-საცმელი, — იტყოდა იგი თავის-
 თვის ჩუბად და განსედავდა შალვას, რომელიც ამ დროს
 შესობლის ბაგშეებთან თავს ირთობდა თამაშობით.
 დედა დიდ-ხანს უუურებდა შვილს, მის თამაშს, ცელ-
 ქობას და გულში იმედი და სინაზრული გაუბრუნდა.

— ეს არის ჩემი ერთადერთი ნუგეში, ჩემი სა-
 სასელო შალვა. ქმრის ჰატეოსან სასელებს არ შევარ-
 ცხვენ და შალვას როგორმე სასასელო კაცად გამო-
 ვზრდი. უველაფერს ავიტან: სიცოცხეს, შიშხილს, დამ-
 ცირებას მისს სასიკეთოდ, — იტყოდა იგი თავისთვის
 და იმედებით გამსჭვალული გამობრუნდებოდა ოთახ-
 ში, რომ მუშაობა განეგრძო.

მისს სამუშაოს შეხდებოდა მრეცხაობა. შალვას
 დედა არ იყო ჩვეული ამ სამუშაოს, მაგრამ გაჭირ-
 ვებამ, შვილის სიუვარულმა, მას ამ განსაჭირ, მაგრამ
 ჰატეოსანურ საქმისათვის მოაკიდებინეს ხელი.

— ჯერ კიდევ ახალ-გაზრდა ვარ და მინამ ჯანი
 და ღონე შემწევს ვიმუშავებ, შემდეგ-კი ღმერთია მო-

წვალვა, შვილიც წამომეწრდება, — ამბობდა შალვას დედა და განაგრძობდა მუყაითად მუშაობას. თავის მუყაითურ მუშაობით თავს კარგად ირჩენდა, შვილს-კი ჯერ არც-კი დახწევია უძამობა. მეზობლები გაკვირვებულნი იყვნენ, მაგრამ ვინც შალვას დედას ასლო იცნობდა, იგი იტყვოდა: — მუყაითი ქალია, ჯან-ღონით სავსეა და გულ-გაუტყველად მუშაობსო.

* * *

— უკვლანი გააკვირვა წლეკანდელმა სამთარმა.
— ამდენი ხანი გვიცნოვრია, ამდენი სხვა და სხვა გვარი სუსხიანი სამთარი გამოგვივლია, მაგრამ წელს რომ სამთარია, ასეთი სამთრის მომსწრე არა ვართ, ასეთი სუსხიანი სამთარი ჯერ არ გვიგეძნიავო, — იტყოდნენ ხანში შესულნი, მოხუცნი. არც ერთს არ უგვირდა, რომ ავადმყოფობა ასეთი გაგრცელებული იყო. ცივ სამთარს სდებდენ ბრალს.

სამთრის დასაწეისში შალვას დედას სისუსტე დაეტყო, მაგრამ იგი ამას უურადლებას არ აქცევდა და, რა-კი მოსალოდნელი იყო ცივი სუსხიანი სამთარი, ძველებურსე უფრო მუყაითად მუშაობდა, რომ სამთარს მომხადებული შესვედროდა. შეშა იეიდა, შალვა შემოსა და თავისთვისაც სათბური ტან-საცმელი იძოვა. თან და თან სისუსტეს გრძნობდა, მაგრამ თავს მანც არ უტყდებოდა, ეგონა გაუვლიდა სისუსტე. ერთ დღეს დილიდანვე ცუდათ იგრძნო თავი. დაპირა ადგომა, მაგრამ ვერ შესძლო. თან სწუხდა, თან

კიდევ გული მოსდიოდა. უფროსი ის უკლავდა გულს, რომ მისი შალვა ამ დილით უსძელ-უჭმელი რჩებოდა.

— შვილო შალიყო, გასწი შენ გასრდას და ფეფოს დაძიძახე, მე ავათა ვარ, ვერ შეგძელი ადგომა, — უთხრა კვნესით დედამ.

— ნუ შეგეშინდება, დედა, ძალე ისევ კარგად იქნები, მე ესლავ მოვიყვან ფეფოს, — სთქვა ცოცხლად შალვამ და გასწია.

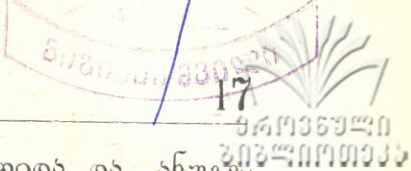
შალვა ვერ შეაშინა დედის ავადმყოფობამ. იმის გულ-უბრევილო არსებობას ვერ წარმოედგინა, თუ დედა ამ ავად-მყოფობამ შეიძლება მას გამოასალმოს და დარჩეს სრულიად უდედ-მამოთ, უპატრონოდ. მას ავად-მყოფობა სტუმარი ეგონა, სტუმარი ისეთი, რომელიც როგორც მოსულა ისევე წავა და არა ისეთი, რომელიც დედა მისსაც თან წაიყვანს და მას მარტოდ დასტოვებს.

ფეფო და შალვა ძალე მოვიდნენ.

— რამ შეგაშინა შე ქალო, განა შენს მეტი არავინ უოფილა ავად? ძალე კარგად იქნები, მორჩები, — ანუგეძებდა ფეფო თან საბანს უსწორებდა, რომ ავად-მყოფს არ შესცივნოდა.

ფეფომ ეველაფერი რიგზე მოიყვანა: მიაღება მათანი, შალვა თავისთან წაიყვანა, საჭმელი აჭამა და ცოტა რმეც გამოატანა ავადმყოფ დედისათვის.

შალვა გახარებული დაბრუნდა შინ, მიაწოდა ავად-მყოფ დედას რმე და მიეფერა, მოესაყვარლა. მთელი

დღე თავს ევლებოდა, კოცნიდა, უვლიდა და ანუგეშებდა. შალვა აზრფრად აკდებდა დედის ავადმყოფობას და ამიტომ არც-კი შეჭმინებია. მაგრამ დედა მისი თანდათან სუსტდებოდა; საღამო დროს-კი უფრო უარესათ შეიქნა. დედის კვნესა, დედის წუსილი ესლა-კი შალვას ღრმად აუიქრებდა. ბავშვს თვალები ცრემლით ევსებოდა და გული უკვდებოდა დედის ავადმყოფობით, დედის კვნესით. აგი ხან კოცნიდა, ეფერებოდა და ანუგეშებდა დედას, ხან გული ამოუჯდებოდა და თვალში ცრემლი მოერეკოდა. ამ დროს იგი გავიდოდა გარედ, რომ დედისთვის არ დაენახვებია ცრემლები, და ტირილით გულს მოიჯერებდა.

* *

ამ ქალაქში ექიმები საკმაოდ მოიპოვებოდნენ, მაგრამ ეველას ერჩია ექიმი ვანო.

— გამოცდილი, დაკვირვებული და გულ-კეთილი ექიმი არისო, — ამბობდნენ იმის შესახებ და უძახდნენ უბრალო სანელს „ჩუენი ვანო“. ექიმი ვანო ეველას ამხანაგად სთვლიდა ნასწავლსაც და უსწავლელსაც და, რამდენიც შეძლება ჭქონდა, ეველას ესძარებოდა. უფრო-კი დარიბებს, ზირიქით თითონვე ამღევდა შემწეობას; ღარიბებისაგან განსამრჯელოს არას დროს არ აიღებდა.

ეს ექიმი კარგად ახსოვდა შალვას. ერთხელ შალვა მამა მისმა ამ ექიმთან წაიუვანა. შალვას ექიმის დარიგება და ტკბილი სიტყვები იმ დღიდან უოველათვის ახსოვდა და, როდესაც გაივლიდა იმ ექიმის

საქართველოს
პარლამენტის
ეროვნული

საპარტვილოს
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სასლთან, თითს გაიშვერდა და სინარულით იტყობდა: — იმ სასლში ჩვენი ვანო ექიმი ცხოვრობსო.

შაღვამ გადასწვევითა წასულიყო ექიმ ვანოსთან. რადგან დედა მისი ძალზე შეწუხდა, თორემ აქამდის არ უნდოდა ექიმის შეწუხება. — ის თუ მოარჩენს დედა ჩემს, თორემ სხვა გზა არ არისო, — ფიქრობდა შაღვამ და თან ცრემლით სავსე თვალებს იწმენდა.

კარგა შეღამებული იყო. ფარნები ქუჩებში გაეჩაღებიათ. თოვდა გაშუდმებით; თოვლის ფიფქები შაღვას ცხვირ-პირზე ეცემოდნენ და თვალებს უბნელებდნენ: ცხვირი, უურები და ხელები გალურჯებოდნენ. შაღვამ ჩქარი ნაბიჯით მიდიოდა და დრო გამოძვებით ნატორალ თვალებს იწმენდა. უცბად შაღვას წამოეწია ეტლი, რომელშიაც იჯდა ექიმი ვანო. შეეტლემ სწრაფათ შეახერხა ეტლი.

— რა გატირებს, პატარა ბავშო, — შეეკითხა ექიმი შაღვას.

შაღვას ცრემლები წასქდა, მაგრამ ეს ცრემლები სინარულის ცრემლები იყო. ის ანტა ეტლში, დაეძინო ექიმის მუხლებთან და დაუწყო კოცნა, ექიმმა ააფენა და კითხვა გაუძეოდა.

— დედა შეაკს ძლიერ ავად, ჩემო ბატონო, — უნასუნა შაღვამ.

— მერე ეგ რა სატირაღია; წამო, გამიძეო სასლში, — უთხრა ექიმმა, მოისვა გვერდით და ორ წუთში ავადმყოფთან გაჩნდნენ.

შაღვას დედამ ექიმი, რომელიც მას სინჯავდა, ვერ იცნო, მაგრამ შაღვამ ჩასჩურჩულა უურძი:—ეს ექიმი ვანოა, ჩვენი შწეალობელი, საუვარელი ექიმიო.

ექიმმა განსინჯა ავადმყოფი და გამოუწერა წამალი.

— შენ ჰატარავ, მიიტანე ეს აფთიაქი და წამალს მოგცემენ, ეს ფული წამალსაც გიყიდით და ცოტა ხანს სასრდოთაჲ გეყოფათ, შემდეგ კიდევ შემოვივლი,—უთხრა ექიმმა შაღვას და გადასცა რეცეპტი და ერთი ხუთ მანეთიანი.

შაღვამ და დედა მისმა დიდი მადლობა უთხრეს. ამის შემდეგ შაღვას იმედი მიეცა დედის ძორჩენისა.

— ნუ გეშინია დედა, ის ისეთი გულკეთილი ექიმია, რომ უსათუოთ მოგარჩენს, თღონდ დალიე ეს წამალი, ჩემო კარგო დედავ, — ეუბნებოდა შაღვა და აწოდებდა დედას წამალს.

ლადო გეგეჭკორი.

მაწანწალა ბიჭები.

(ვიქტორ ჰუგოსი)

რთხელ ლიუქსენბურგის ბაღში შევიდა ორი პატარა ეძაწვილი ხელი-ხელ დაჭერილნი. ერთი ბიჭი იქნებოდა შვიდი წლისა, მეორე — ექვსისა. ესენი სულ მხის მხარეს დადიოდნენ ბაღში, რადგინ წვიმისაგან ძალიან გაწუწულნი იყვნენ. უმფროსს მიჰყავდა უძროსი. ეძაწვილები ფერმინდილნი ძონძეებში იყვნენ განხეულნი და გამოიურობდნენ შიშით, — თოფ-ნაურავივით.

უძროსი სულ უკაიძასოდა: — მძიან, მძიან!

უმფროსს ეძაწვილს, როგორც ძმის ძეგარკელს, მარცხენა ხელით მაგრათ ეჭირა ძმა, მარჯვენა ხელში კი ჯოხი ეკავა.

წინა ღამეს ეწვიბა, დილითაც წვიმდა. მთელი დღე ავდარი იყო, მაგრამ კათათვეები წვიმები ხანგრძლივი არ იცის. ერთი საათის შემდეგ ჭექა-ქუხილისა, ვერც კი შეატკობთ, რომ მშვენიერი კამკამი მხიანი დღე წვიმით გათენდა. საფხულში, ნიაღვრის

შემდეგ, მიწა ისე ძაღუ შრება, როგორც ბავშვის ღო-
ვები ძრეული ცრემლის შემდეგ...

ეს მოხეტიალე, მაწანწალა ბიჭები მიუხსლოვდენ დიდ
აუხს და ცდილობდენ ამოჭყარებოდენ გედების ბინას.

თიანქმინს ამავე დროს აუხს მიუხსლოვდენ ორნი
სხვები. ერთი იყო მდიდრულათ ჩაცმული ორმოცდა-
ათი წლის კაცი, ამას ხელი ეჭირა ექვსი წლის
მორთულ ბავშვისა. ეტეობოდანთ, მამა-შვილნი უნდა
ყოფილიყვენ. ამ ექვსი წლის ბავშვს ხელში ეჭირა
ვეება ქადის ნაჭერი.

მონძებში განხვეულნი ორივე ბიჭები პირდაღებუ-
ლები უფურებდენ მათთან მიმავალ ჰატარა ბატონს და
თან უფრო და უფრო იმალებოდენ.

მამა-შვილი აუხის წინ შედგენ ამ აუხის დამ-
შვენებელი იყო ორი გედი. ბატონს ეტეობოდა ძა-
ლიან მოსწონდა გედები და მათი ცქერით აღტაცებაში
მოდოდა. თითქოს უნდოდა კიდევ მიჭკვანებოდა გე-
დებს ისე ძაღლა, შედიდურათ აეწია თავი, ამხარტავ-
ნულათ გაიურებოდა და ცდილობდა მისვრამოსვრით
მიებაძნა მათთვის.

ორივე გედი ცურავდენ თვალწარმტაცნი სილამა-
ხით, ამათი ხელოვნური მოძრაობა მშვენიერების დამ-
სატყველი იყო. მათი ნახი, ნარწარი ცურაობა გაგრძე-
ლებული კისრით სწორეთ შესანიშნავი იყო.

ჰატარა ბატონი-შვილმა მოკბინა ქადა, მაგრამ მამ-
ბინვე გამოაგდო პირიდან და მოჭყვა ტირილს:

— რას ტორი? ჰკითხს მამამ.

— აღარ მინდა, გავძენი, — უპასუხა ბავშვმა.

— ქადა სომ ტკბილია...

— მოძებესრდა. ფაშარია.

— მამ აღარ გინდა მაგის ჭამა?

— არა.

— გადუგდე გედებს.

ბავშვი ეოქმანობდა. ქადა აღარ უნდოდა, მაგრამ სხვისთვის მიცემაც ენანებოდა.

მამამ ხელახლათ უთხრა:

— როგორ შეიძლება, უნდა მოწეაღე იყო, გეცოდებოდეს ჰირუტეუები.

გამოართვა მამამ ქადა ბავშვს და აუხში გადისროლა.

ქადა აუხის ნაპირს ჩავარდა.

— ახლა წავიდეთ სასლში, უთხრა მამამ.

ერთი თვალის დახამხამებაზე ქადისკენ გაეშურენ გედებიც და ორი ჰატარა მანანწალა ბიჭიც. ქადის ნაჭერი წეალზე ქანაობდა. უმცროსი ბიჭი სარბათ შესცქეროდა ქადის ნაჭერს, უმფროსი კი თვალს ადევნებდა გაბრუნებულ მამა-შვილს.

ამათ შეუხვიეს ხეივანს და სძირ ხეებ შორის მიიმაღენ.

უმფროსმა ბიჭმა რაკი გაიგულა ისინი, მაშინვე აუხის გალავანსე გაწვა, მარცხენა ხელით დაებჯინა გალავანს, დაიღუნა ისე, რომ შესაძლო იყო, ეოველ

წამს ჩავარდნილიყო წყალში და მარჯვენა ხელით
 ჯოხი გააწვდინა ქადისკენ. გედებმა რომ დანახეს
 მტერი ამოოთდნენ, ისინიც საჩქაროთ წამოვიდნენ ქა-
 დის დასაჭერათ. ამათი წყალობით წყალი გაიპო,
 გაიშალა და ქადა წამოვიდა ემაწვილის ჯოხისაკენ;
 სანამ გედები მოსცურდებოდნენ, ჯოხი მოედო ქადას.
 ემაწვილმა მარჯვით წამოათრია თავისი ჯოხით ქადა.
 მერე მოიგერა გედები, მოიტაცა საჩქაროთ დაულა და
 წამოდგა უეხსე.

ქადა დასველებული იყო, მაგრამ ემაწვილებს არა
 თუ შიოდათ, სწეუროდათ კიდევ. უძფროსმა ძმამ გა-
 დატუნა ქადა. ჰატარა ნაჭერი თავისთვის აიღო და
 დიდი მისცა ჰატარა ძმას და უთხრა:

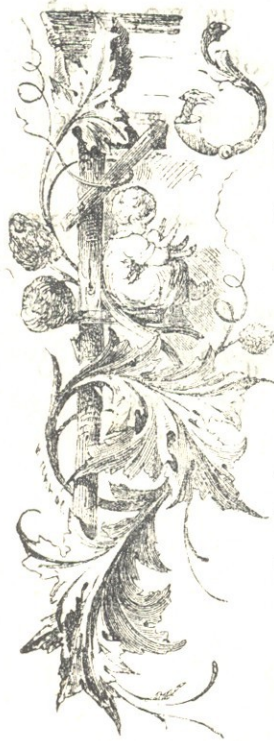
— აბა, ძაღვ ჭამე!

ტახო

მანქანების შესანიშნავი გამოძგონი

უ ა მ მ ი.

ს ორმოც და ათი წლის წინეთ სცხოვრობდა ერთი მანქანების შესანიშნავი გამოძგონი—უატტი. ის იყო უბრალო მუშის შვილი. ჯერ კიდევ სულ ბავშვი იყო, რომ საძინლათ უეგარდა კითხვა და წიგნებში აღწერილი ამაბების გამოცდა. აგრეთვე უეგარდა მამის ცქერა, როგორ მუშაობდა იგი სახელოსნოში. აკვირდებოდა ეველაფერს: რა ხდება სახლში, სახლს გარეთ, ეზოში, ტუეში, მინდოროში, მაგრამ განსაკუთრებით მეტად უეგარდა წაკითხულ წიგნებზე ფიქრი, სადაც აღწერა იყო ვარსკვლავებისა, რომელნიც ბრწყინავდენ ცის კამარაზე, ღრუბლებისა, ელვისა, ორთქლისა, რომელიც ადის მადლა, როდესაც წყალი დუდს.

დება მისი ამაბდა, რომ ერთხელ ბავშვი თითქმის საათზე მეტს უეურებდა ყავადანს, რომლითაც წყალს ცეცხლზე ადუღებდენ, მერე ისეთი უურადღებოთ, თითქოს რადაც სასწაული ხდებაო. დებად რომ

შეამჩნია ეს — ძეწუსდა, სომ არა ფერე ცუდი არ ემარ-
 თება ჩემ შვილსო.

— რამ ჩაგაფიქრა აგრე; ჰკითხა მან შვილს, —
 აგერ მთელი საათია მაგას შესცქერისარ და არას აკე-
 თებ. გასმძრი სელი, გააკეთე რამე.

რასეღ ფიქრობდა მაშინ უატტი? ის ხედავდა
 რომ უავადანის სასურავს აწვებოდა ორთქლი და ამის
 გამო სასურავი ძალდა იწეოდა, სტუნავდა. მაშასადამე
 როდესაც შეგროვდება ორთქლი და გამოხავალი არა აქვს,
 დაწვება სასურავს და სასურავი ავარდება ძალდა. გა-
 მოვა ორთქლი თუ არა — სასურავი ისევე თავის ად-
 კილზე დადგება. კიდევ მოგროვდება ორთქლი — სასუ-
 რავი კიდევ დაიწეებს სტუნვას: ტუკ, ტუკ!

და ასე გასტანს, სანამ ცეცხლი არ ჩაქრება
 და უავადანში წყალი არ გამოიღვება. ბეგრს წი-
 ნადაც ენახა ეს მოვლენა, მაგრამ ურადდება კი არა-
 ვის მიუცეკვია. ამ მოვლენამ უატტი დააფიქრა.
 უავადანში, ფიქრობდა იგი, ცოტა ორთქლიც რო არი
 მინც ეს მცირედი ძალა სწევს სასურავს. დიდი ქვა-
 ბი რომ ავიღოთ — ორთქლიც მეტი იქნება და მაშინ
 ეს ორთქლი ასწევს უფრო მძიმე საგნებს. ქვების
 სასურავს რომ რკინის ძავთული მივამაგროთ ორთ-
 ქლი სასურავსაც და ამ ძავთულსაც ასწევს. მერე ეს
 ძავთული რომ ბორბლებს მივამაგროთ, — ორთქლი
 ასწევდა სასურავს, სასურავი ამ რკინის ძავთულს და
 ეს ძავთული დაატრიალებდა ბორბლებსა, ეს ბორბლები

კი რომ რელსებზე დავაყენოთ, მაშინ სამ ეს ქვაბი თვითონ ამომრავდება უცხენოთ მიწასე და უიალქნებოთ წუაღსე. და ამნაირი ოცნებები იტაცებდენ ბავშვს. ის ფიქრობდა—თუ როგორ დაიმორჩილებს და თავის ნებით როგორ ამოქმედებს ამ ძალას. სამ იმორჩილებენ ცხენს, აქლემს, ხარს, ირემს, სპილოს. ადამიანმა სამ დაიმორჩილა ქარცი და სამუშავებინა ქარის წისკვილის ფრთები და იალქნიანი ნავეები. სამ ადამიანმავე დაიმორჩილა და აატრიალებინა წისკვილის ბორბლები და უატტი ოცნებობდა იმაზე, თუ როგორ ორთქლის ძალით შესაძლოთ შეიქნებოდა ჰურის დაფეკა, ფიცრების დახერხვა, ქსოვა და როგორ ორთქლის შემწეობით გააღვილდებოდა და გაიაფებოდა მოგზაურობა სმელეთსე და სღვასე.

როდესაც უატტი დავაკვაცდა ბევრი თავისი ოცნებები სინამდვილეთ გადაექცა. მართალია უატტის წინეთაც ცდილობდენ გაეკეთებინათ ორთქლის შემწეობით მომუშავე მანქანა, მაგრამ უატტის გამოგონებული მანქანა უფრო უკეთესი და გამძლე იყო და უფრო ადვილათ გამოისაყენი.

ეს საქმე ატრე ადვილი აწ იყო, ბევრი ჭირ ვარამი გამოიარა, უკანასკნელ ჰერანგს იცლიდა ტანიდან, რომ ფული მოესძარა სხვა და სხვა გამოცდასე. დიდი დაკვირვება და ფიქრი სჭირდებოდა ეოველ ბურღოს, ეი ველ ლურსმნის ჩარჭობას მანქანაში.

სამაგიეროთ ვაცობრიობამ დააფასა მისი შრომა

მანქანების შესანიშნავი გამოგონი

და ღვაწლი და სთვლის მას საუკეთესო ძვილათ.
მისი სახელი უკუდავით დარჩება: მასზე სწერენ წიგ-
ნებში, მასზედ უამბობენ სკოლებში, მისი სახელი
უველგან გაისმის, საცა კი სწავლა-განათლებლა შემო-
დებული.

ა.

მაიმუნნი დიდად ყმაყოფილია.*)

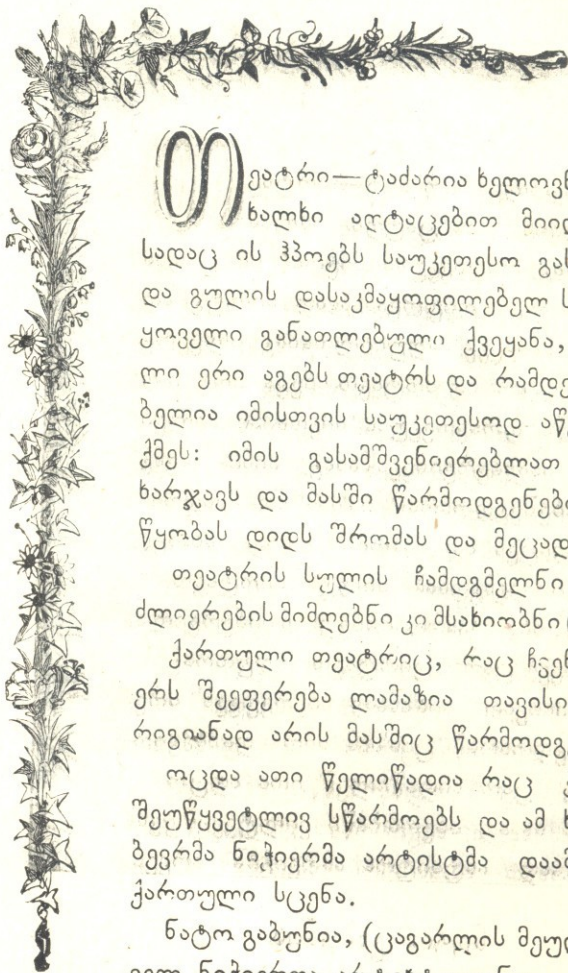
მაიმუნმა ძალიან იცის ადამიანის მიბაჟმა. ერთხელ მაიმუნმა დაინახა, რომ კაცი თევზაობდა. იმ კაცმა დაიჭირა ბევრი თევზი, გაათავა თევზაობა, ანკესი და ჯოხი დატოვა მდინარის ნაპირას და სასლში წავიდა. მაიმუნმა წახედა ამ კაცს თევზაობაში და იმანაც ჩააგდო ანკესი წყალში. როცა ანკესი ამოიღო დაინახა, რომ ანკესს ამოჭევა ქუდი. ქუდი დაიხურა, შერმე კიდევ ჩააგდო ანკესი წყალში. მეორეთ რომ ანკესი ამოიღო, ანკესს ეკიდა ზალტო. ზალტო მოიხურა და ანკესი ისევ ჩააგდო წყალში. მესამეთ ამოჭევა ქოლვა. მაიმუნმა გაშალა ქოლვა. და ასე მეტად ყმაყოფილი მოჩითული წავიდა სასლში.

ხონის პროგიმნაზიის უფროს განყოფილების მოწაფე.

შოთა ნაკოდაძე.

*) ვბეჭდავთ ამ ამბავსა, როგორც საუკეთესოთ დაწერილს და დაპირებულ საჩუქარს ვუგზავნით.

ნატალია გაბუნია-საგარლის 30 წლის იუბილეი.

თეატრი — ტაძარია ხელოვნებისაო, ამბობენ და ხალხი აღტაცებით მიიღტვის ამ ტაძარში, სადაც ის ჰპოვებს საუკეთესო გასართობს და სულის და გულის დასაკმაყოფილებელ საზრდოს. ამისათვის ყოველი განათლებული ქვეყანა, ყოველი შეგნებული ერი აგებს თეატრს და რამდენადაც კი შესაძლებელია იმისთვის საუკეთესოდ აწყობს თეატრის საქმეს: იმის გასამშვენებლათ აუარებელ ფულს ხარჯავს და მასში წარმოდგენების საუკეთესოდ მოწყობას დიდს შრომას და მეცადინეობას ანდომებს.

თეატრის სულის ჩამდგმელნი და მისი გავლენის ძლიერების მიმღებნი კი მსახიობნი (არტისტები) არიან.

ქართული თეატრიც, რაც ჩვენ პატარა და ღარიბ ერს შეეფერება ლამაზია თავისის გარეგნობით და რიგიანად არის მასშიც წარმოდგენები მოწყობილი.

ოცდა ათი წელიწადია რაც ქართული თეატრი შეუწყვეტილვ სწარმოებს და ამ ხნის განმავლობაში ბევრმა ნიჭიერმა არტისტმა დაამშვენა და ასახელა ქართული სცენა.

ნატო გაბუნია, (საგარლის მეუღლე) ერთი იმ პირველ ნიჭიერთა არტიხტთაგანია, რომელთაც ხელი შეუწყეს ქართული თეატრის აღორძინებას, იმის ფეხის ადგმას და აყვავებას.

ჯერ სრულიად ყმაწვილმა, თვრამეტი წლის ქალმა, ნატო გაბუნიამ გადალახა ყოველი დაბრკოლება და თამამად, გაბე-

ქართული
ბიბლიოთეკა

ნატო ვაბუნია

დულად გამოვიდა სცენაზედ. პირველივე ნაბიჯი ნატოსი იყო მშვენიერი და აღფრთოვანებული ნიჭით. ქართველი საზოგადოება აღტაცებით მიეგება იმას და თავის საყვარელ და სათაყვანებელ არტისტედ მიიჩნია. ყოველი იმისი გამოსვლა სცენაზედ აუარებელ ხალხს იზიდავდა თეატრში და ნატოს ოვაციას ოვაციაზედ უმართავდენ.

ქმარი ნატოსი, ასიკო ცაგარელი თვით ქართული სცენის არტისტი იყო და ლიტერატორი და სწერდა იმისთანა პიესებს, რომელშიაც ნატოს ნიჭი ძრიელებით გამოიხატებოდა. ცაგარლის დაწერილი კომედიები: „ხანუმა“, „რაც გინახავს მას ვერ ნახავ“, „ციმბირელი“ და სხვა სწორედ ნატოს ნიჭის დამაგვირგვინებელნი არიან და აგრეთვე ნატოა ამ პიესების დამაგვირგვინებელი და გამცოცხლებელი.

მადრიელი სმზოგადოება თავის დღეში არ ივიწყებს თავის ნიჭიერ შვილებს, თავიანთ საზოგადო მოღვაწეებს და ამიტომ ქართველი საზოგადოება ნატოს ოცდაათის წლის საარტისტო მოღვაწეობას დიდის ამბით და ზეიმით იდღესასწაულებს. მრავალი საჩუქარი მიართვეს, მრავალი შესხმა შეასხეს და თავისი სიყვარული და პატივისცემა საქვეყნოთ, თვალთსაჩინოთ ფიანდაზად გაუშალეს ამ ნოემბრის 29-ს.

მკ. გ.

ვარდი.

ღიდ მთის ძირში ჰყვავოდ,
ვარდი ქორთვად გაშლილი:
ნაზი, ტურთა, ლამაზი,
სურნელებით აღესილი.

მზე ჭიატი მას უხვად
უგზავნიდა სხივებსა,
დილის ნამიც ანაზდად
აპკურებდა თვის ცვრებსა!

დამთვრალიყო ბულბული
ქორთვა ვარდის ეშხითა,
და სხვა-და-სხვა სიმღერებს
დაჰვლოვდა ტკბილ ხმითა!

ვარდი ფშვენდა... მიდამოს
შეამკობდა დიდათა; —
მეც ჩემს ტურთას იმ ვარდსა
ვინახვიდი წმინდათა!..

მაგრამ სუსხმა ზამთრისამ
ჩაჰკლა იგი, ჩააჰკნო:
ჩემს გულს სევდა მოჰფინა,
სიყვარული დააჰკნო!

ლადო გეგეჭკორი.

პატარა სელიმის ყვავი.

ს ამბავი მოხდა ყირიმში. ერთხელ პატარა თათრის ბიჭი, სელიმი, იჯდა თავის სახლის კარებთან. მის წინ ყვავი დახტოდა. თავი გვერდზე მოექცია და ცოტ-ცოტათ უახლოვდებოდა ყმაწვილს. სელიმი ფცქენიდა ნიგოზს და უწვდიდა ყვავს. ყვავიც ნაბოძარს ხელიდან ართმევდა, მერე ისევ ხტომით შორდებოდა მას, გადგებოდა განზე და ქვების ქვეშ. ჩამალავდა ნიგოზის ნაჭრებს ის ახლა გამაძლარი იყო.

სელიმი აკვირდებოდა ყვავის საქციელს და ყმაწვილის გამხდარ-გაყვითლებულ სახეზე სიხარული გამოიხატებოდა. სელიმი ვერ იძროდა ადგილიდან, სახლს ვერ მოსცილებოდა. მისი მარჯვენა ფეხი, რაღაც უცნაური ავადმყოფობის გამო, მუხლში მოჭგრებოდა და ბიჭი იძულებული იყო ან ერთ ფეხზე ეხტუნა, ან არა და ხის ფეხის შემწეობით ევლო.

მთელი დღეები სელიმი წამოწოლილი იყო. მისი მამა მუსტაფა მთებში მიდიოდა, ყანებს ამუშავებდა, ან ყავახანაში იჯდა. დედა მისი კი სადილს ამზადებდა, წყალს ზიდავდა და ან წყაროზე სარეცხს რეცხავდა. სელიმი მთელი დღეებით სულ მარტოთ მარტო იყო. მისი დები: აიშე და ფატმა დადიოდნენ სასწავლებლათ თათრის სკოლაში. სულ პატარა და და ძმა მუდამ ქუჩაში თამაშობდნენ თათრის პატარა ყმაწვილებთან. ერთი სიტყვით ყველას თავ თავისი საქმე ჰქონდათ. მარტო სე-

ლომი იჯდა ხოლმე უძრავად ერთ ადგილას და თავისეულად შავი თვალებით გაიყურებოდა შორს - ცის სივრცეში. ამათ სახლს უკან ამართული იყო ყირიმის მთა-გრეხილი. შორს, ძირს ბრწყინავდა და ელვარებდა თვალ გაუწვდენელი მძლავრი ზღვა.

მაგრამ პატარა სელიმისთვის ყველა ეს მისგან შორს იყო და ხოლო ნატვრათ რჩებოდა და ეს უფრო ერთი-ორად აწუხებდა იმას. საბრალოს რომ მოესმოდა თათრის ბიჭების მხიარული ევილ-ხივილი

გული სიმწრით აუტოკდებოდა. თითონ სელიმი ხომ ვერ მიიღებდა მონაწილეობას ამათ თამაშობაში და გართობაში, ამიტომ ყმაწვილი ცდილობდა სხვანაირად გაერთო თავი. სულით და გულით შეიყვარა სელიმმა შინაური პირუტყვები: ბებერი ნაცრის ფერი კატუნია და მეტადრე ერთი ყვავი, რომელიც ძალიან შეიჩვია.

ეს ყვავი სელიმის მამამ მუსტაფამ იპოვა ტყეში, როდესაც ფიჩხს აგროვებდა. უღონო, საცოდავი ბარტყი ბუდიდან გადმოვარდნილიყო. მუსტაფამ მოჰკვარა სელიმს და სულ არ ეგონა რომ ავათმყოფ შეილს ამითი ძალიან ასიამოვნებს, თავდაპირველათ ბებერი ზრუნვა და ჯათა დასჭირდა სელიმს ყვავის გამოსაბრუნებლათ. უნდა დაშავებული ფრთა მოერჩინა — თავისი ღების შემწეობით აიში და ფატმასი კიდევ უშველა. მერე სელიმმა დაუწყო ამ გარეულ ყვავს სწავლა, თუ როგორ

სელიდან გამოერთმია და ეჭამა მიცემული საკმელი. ყვავს ჯერ ძალიან ეშინოდა, შიშით აქეთ იქით იცქირებოდა ხოლმე. მაგრამ მალე დაშინაურდა და თავის გამზრდელს, სელიმს, შეეჩვიოდა. ეს ფრინველი ავაამყოფს ძალიან ართობდა.

ბარტყი გაიზარდა და ნამდვილ ყვავათ გარდიქცა. მალე კვიციანიმა ფრინველმა დაიმსახურა მთელი სოფლის სიყვარული. ყველა მეზობლები ხალისით აძლევდნენ საკმელს და როდესაც ფრინვის ღროს გაიგებდა რომ უძახიან: ყვავო, ყვავო! მაშინვე ჩამოეშვებოდა ძირს და მადლობით აიღებდა საკენკს. რაც უნდა მოჰფერებოდნენ სხვები, ის მაინც დაბრუნდებოდა ხოლმე პატარა სელიმთან. აქ იყო მისი მუდმივი ბინა. ყვავი მუსტაფას ეზოში მედიდურათ დაიარებოდა ქათმებთა, იხვებთა და ბატებთა შორის. თავის ეზოს ქათმებთან კაი განწყობილებას აქონდა. მაგრამ თუ დაინახავდა რომ ამათ ეზოში სხვისი ქათმები შემოვიდნენ, გაათფრებული მივარდებოდა და ფიცხლავ გააგდებდა. მუსტაფას ეზოში მხოლოდ წინანდელ სელიმის საყვარელ კატუნიას არ უყვარდა ყვავი. უწინ, სანამ სელიმი გაიჩნდა ამ ყვავს, ყველა ნასუფრალი ერგებოდა კატუნიას, ახლა კატუნია ყველას დავიწყებული ჰყვანდა და ამ თათრების მკირე ნასუფრალს—უმი ხორცის ნაჭრებს—ყველაფერს გადასდებდნენ ხოლმე ყვავისთვის.

ამიტომ ყვავის და კატუნიას შორის ჩუმი მძულვარება გაჩნდა. კატუნია მუყაითათ ადევნებდა თვალს, თუ ყვავი საღ შეინახავდა იმ გემრიელ ლუკმებს, რომელსაც სელიმი აძლევდა, — რომ მერე ჩუმათ მოეპარა. ყვავი მიუხვდა კატუნიას გაიძვერაობას და როდესაც ქვებ ქვეშ მოინდომებდა გემრიელ საჭმლის შენახვას თავის მხრით ისიც ქვეშ-ქვეშათ შეჰყურებდა: ის ბებერი ცულლუტი ხომ თვალს არ მადევნებსო.

აი ახლაც სელიმი რომ უწოდებდა ყვავს უმი ხორცის ნაჭერს და ნიგოზს, კვიციანი ფრინველი წავიდა ეზოს ბოლოს მის დასამალავათ და თან თვალს არ აშორებდა ქვითკირის კედელს. ამ ეზოს ვალავანზე გაშობილი იწვა ბებერი კატუნია და ისე გამაღებული იყო, თითქოს სძინავსო. მაგრამ იმას

სულაც არ ეძინა. ის თვალებს ბეუტავდა, ვერაგულათ აცმაცუნებდა თავის მსუქან ტუჩებს და თან ყურადღებით ადევნებდა თვალს ყვავი როგორ, ბეჯითად მალავდა ქვებქვემ ხორცის ნაჭრებს, ზემოდან აფარებდა გამხმარ ფოთლებს და ფალასის ნაკუწებს. ეს ამბავი ჩვეულებრივი იყო, როცა ბოლოს ჭკვიანი ფრინველი გაათავებდა ამ საქმეს, გადახედავდა კატას და თავისთვის იტყოდა: „შე ბებერო ცუდლუტო, გიცნობ კარგათ სიგძე-სიგანით, მე ვერ მომატყუებ და ხტუნვით მოშორდებოდა თავის ფარულ ადგილს. მერე თითქოს რაღაც მოაგონდებოდა — უკან დაბრუნდებოდა, შენახულ ხორცის ნაჭრებს აიღებდა და სხვა უფრო საიმედო ადგილს მონახავდა. კატუნია კი ისევ ბეუტავდა თვალებს და თავს ისე აჩვენებდა, თითქოს სძინავსო.

სელიმს ართობდა ესა, ყურადღებით აცქერდებოდა ამ ორთაშუა კატისა და ყვავის ჩუმ ბრძოლას. ერთხელ იმან ვერც კი შეამჩნია, როგორ მას დედა მიუახლოვდა. სწორეთ ამ დროს კატამ მოჰპარა ყვავს შენახული ხორცის ნაჭრები და გააფთვრებულა ფრინველი მივარდა და დაუწყო კატის კუდს მწარეთ წიწვნა. სელიმის დედა სულ ახლოს მივიდა ავანთყოფ შეიღთან და დაუდგა ძირს სპილენძის თუნგულა წყლით, მერე ლოყებზე აღერსით მოუსვა ხელი და მხიარულაა უთხრა:

— შვილო, მუსტაფამ ყურძენი კაი ფასში მიჰყიდა მეზობელ მემამულეს. ზოგი ფული მიიღო კიდევ და იალტაში წავიდა ფარჩეულობის სასყიდლოთ. შენ, აიშეს და ფათმასაც მოგიტანთ საჩუქრებს, არ დაივიწყებს, რასაკვირველია, პატარა ამეტას და გულზადს. ყველას გერგებათ.

სელიმი ისე გატაცებული იყო კატისა და ყვავის ჩხუბით, რომ დედის ლაპარაკს ყურადღება არ მიაქცია და თითონ მოუყვა მზობას ყვავის საქციელოზე და ბებერი კატუნის გაიძვერობაზე.

ამ დროს სახლს მოუახლოვდა მუსტაფა, ის იყო დაბრუნებულიყო იალტიდან და შეხვეული ნავაჭრი ხელში ეჭირა. მალე ყველა ყმაწვილებმა თავი მოიყარეს და მთელი ოჯახი

მოუსხდა ცეცხლა პირას. მუსტაფამ აგურის იატაკზე გადაშალა თავისი ნავაჭრი. ფერადი თავშლები ცოლისთვის და ქალიშვილებისათვის, ამეტას ერგო ღვინქილა, სელიმს ქული და ჩიკორი. ავთამყოფმა მაშინვე ქული თავზე დაიხურა და დებთან ერთად მოჰყვა ჩიკორის თამაშობას. ჩიკორი ატრიალდა და თავისი ბზრიალით ყმაწვილები აღტაცებაში მოიყვანა. პილოველათ მოხდა, რომ სელიმმა ასე დიდ ხანს მიატოვა ყვავი. რას მოიფიქრებდა რომ მას განსაცდელი მოელოდა!

ეზოში რაღაც არა ჩვეულებრივი ამბავი მოხდა. მუსტაფას სახლის ახლოს იყო წყარო. ამ წყაროს გარს ეხვევოდა აუარება ხალხი თათარიც და რუსიც. აქ იყრიდნ თავს თათრის დედაკაცები, მოჰქონდათ სარეცხი გასავლებათ. ასველებდნ წყალში სარეცხს, მერე დასდებდნ ქვებზე და ფეხებით დაუსყებდნ გაწურვას. ისე მარჯვეთ მუშაობდნ, რომ სწორეთ სანახავი იყო. აქვე წყლის დასალევათ მოდიოდნ გამვლელ-გამომვლელნი, მათხოვრები, ჩალვადრები, მემუსიკენი და სხვები. ანკარა წყალი წკრიალით ჩამოდიოდა შეუწყვეტლივ.

სწორეთ ამ დროს, როდესაც სელიმი ისე გატაცებული იყო თავისი სათამაშოთი—ამ სოფლის წყაროს მიუახლოვდა მეორდანე პავლე—თავისი პატარა ბიჭით. პავლემ ძირს მიწაზე, დასდგა თავისი ორდანი. პატარა ბიჭმაც, სენიმ, ჩამოიღო გალია საყა-ჩიტით. ამას ეს ჩიტი იმიტომ თან დაჰყავდა, რომ დაკვრის შემდეგ ყუთიდან ამოეღო ხოლმე ფერადი ქაღალდები ბედის შესატყობათ. იმათ წყალი დალიეს და დასხდნ დასასვენებლათ, სწორეთ მუსტაფას ეზოს პირდაპირ.

— შეხედე ერთი, სენი, თქვა ერთბაშად პავლემ და ხელი გაიშვირა ყვავისკენ, რომელიც დახტოდა ეზოში—აი, კაი ფრინველი!

ყვავი ის იყო მორევოდა კატას. გაეგლო ეზოდან სხვის ქააშები. ახლა სახლის წინ დახტოდა და მოელოდა საჭმელს. რაკი არავინ არაფერი მისცა სადღაც მონახა ხის გატეხილი ჯაბი, ნისკარტით დაიჭირა და ერთი ქვიდან მეორეზე მოჰყვა ხტუნვას.

— რა კარგი იქნებოდა, ეგ ფრინველი რომ ჩვენი იყოს! განაგრძო პავლემ.

პატარა ბიჭი ვერ მიუხვდა, თავი გაიქნია, გადააფურთხა და თქვა: — მართლა რომ საუცხოვო ყვავია.

— ეგ რომ ჩავიგდოთ ხელში, რამდენ ფულს ვიშოვით, — განაგრძო პავლემ, — დიდ კაცებს ეგ უფრო მოეწონებათ საყა ჩიტზე. ჭკვიანია, ეშმაკი ჩიტია!

ეხლო კი მიუხვდა სენი; თვალით ანიშნა პავლეს, მერე ნელა ნელა მიეპარა მუსტაფას ეზოს.

— შეჩერდი! უთხრა პავლემ და მუქაში ყმაწვილს ორი-ოდ მარცვლი მზეჭვრეტისა ჩაუღო ხელში. სენი მიეპარა ყვავს, გაუწვდინა მარცვლი და ალერსით უთხრა:

— ყვავო, ყვავო, მოდი ჩემთან.

ყვავი ჩვეული იყო ყველასაგან ალერსს და დაძახებზე ხტუნვით მიუახლოვდა. ხის ჯამი პირიდან გააგდო, თავი გვერდზე გადიგდო და ნისკარტით დაუწყო მზე-ჭვრეტას შინჯვა. ჭამით არა ჭამა, მაგრამ ზრდილობიანათ თავი დახარა და მადლობით შეხედა სენის. იმ დროს მიეპარა პავლემ, სტაცა ხელი კულში და ტომარაში უკრა თავი.

როდესაც სელიმი საკმაოდ ნასიამოვნე თავისი ახალი სათამაშოთი გამოცოცდა სახლიდან — იქ აღარ დაუხვდა თავისი მეგობარი ყვავი. ამაოდ უძახოდა, ამაოდ ზევით ცაში იყურებოდა — მოლოდინში, რომ ეს არი ახლა გამოჩნდება მისი ნუგეში და სიხარული, მაგრამ ყვავი არსად ჩანდა. სელიმმა იმ დამეს დიდათ ნადვლიანი დაიძინა. სიზმარში ნახა, რომ ვითომ სოფლის თავზე, სულ მალლა, მალლა მოფრინავდა მისი საყვარელი ყვავი და მის ალერსიან ძახილზე არც კი მოიხედა. მეორე დღეს, მთელი დღე ყმაწვილი მის მოლოდინში იყო, მაგრამ ამაოდ, ყვავი არ მოფრინდა. აი, დებიც დაბრუნდნენ სასწავლებლიდან, მამაც მუშაობიდან მოვიდა. დედამაც გააკეთა სადილი და მთელი ოჯახი პურის საქმელათ სუფრას მოუჯდა. ყველა სადილობდა, ხოლო სელიმი არაფერს არ ეკარებოდა და მის გამხდარ, გაყვითლებულ ლოყებზე კარცხალ კურცხალი ცრემლები ჩამოსდიოდა.

— ნუ ტირი, სელიმ, ანუ გეშებდა პატარა აიშე, — ყვავი
უსათუოდ მოფრინდება.

მაგრამ ყვავი არსად ჩანდა.

— გეყოფა ტირილი, შე სულელო, ეუბნებოდა ბუზლუ-
ნით მამა, — დედაკაცივით რას გოდებ, მოვა შენი ყვავი, მაშ
რასა იქს.

ან. წერეთლისა.

(შემდეგი იქნება)

რუსული ენის, რომელიც არის საუკეთესო საშუალება
აქამდე, რომელიც არის საუკეთესო საშუალება
რომელიც არის საუკეთესო საშუალება

ინდოეთის ლეღვის ხე.

ცენარეთა სამეფოში უმეტეს ნაწილად იმისთანა მცენარეებს უფრო შეჩვევია ჩვენი თვალი, რომელთაც მიწაში აქვსთ ფესვები, მაგალითად: სიმინდს, ხორბალს, სხვა და სხვა ბალახს, ბოლოკს, სტაფილოს, ვაშლის ხეს, სხლისას და სხვათა. ფესვებს ასხია წვრილ-წვრილი ბეწვები, იმდენად წვრილები, რომ კარგად მათი გაშინჯვა შეიძლება მხოლოდ განმადიდებელ მინის საშუალებით. მაგრამ სიწვრილე სრულიად არაფერს უშლის ბეწვებს. იგინი

მშენიერად ასრულებენ თავის საქმეს; ფესვებიდან დაწყებული ყოველ მხრივ გართხმულან მიწაში—მარჯვენიაც და მარცხენაც, ზევითკენაც და დაბლისკენაც; ერთი ნამცეცი მიწაც

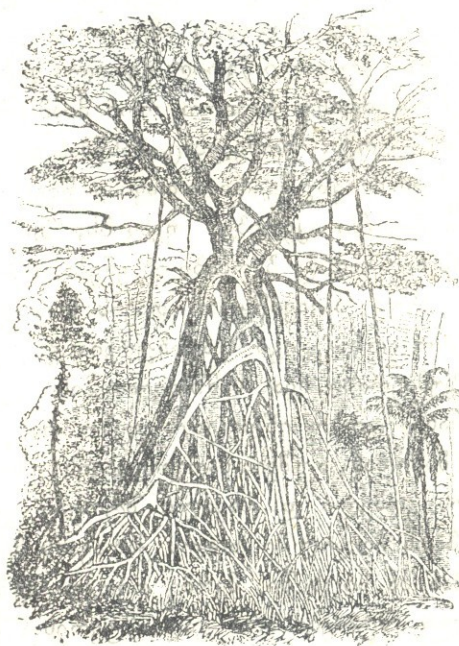

ინდოეთის ლეღვის-ხე

კი არ დაუტოვებიათ, რომ მის გულში არ გაეაროსთ. ამაი-
რად გაბმულნი ყოველ-მხრივ, სწუწნიან იგინი დედა-მიწიდან
ყველაფერს, რაც საჭიროა მცენარის საზრდოდ. ყოველი მცე-
ნარე მდიდარია ამისთანა ბეწვებით. ერთი ძირი ხორბალი რომ
მოეთხაროთ და მისი ფესვის ბეწვები დავაწყოთ სიგრძეზე
ერთი მეორის გავრძელებით, მაშინ იმისთანა გრძელი ძაფი
შესდგება, რომ მისი სიგრძე ცხრამეტი—ოცი ვერსტი იქნება.

ახლა საკვირველი რა არის, თუ იცით? ის არის საკვირ-
ველი, რომ ზოგიერთ მცენარეებს იმ ფესვებს გარდა, რომელ-
ნიც მიწაში გართხმულან, ჰაერშიაცა აქვსთ ფესვები. ავილოთ
მაგალითად ფათალო (ანუ სურო, როგორც იმერეთში ეძახი-
ან). მას გამოსხმია ყლორტზე მრავალი წვრილ-წვრილი ფესვი.
ზოგიერთი ამ ფესვაგანი იმისთვისაა საჭირო, რომ მიამაგროს
ფათალოს ყლორტი იმ ხის ქერქს, რომელსაც ჩასწმახვია ფა-
თალო, სხვა ფესვებს კი ჰაერში გაუშვებიათ თავისი წვერები.
ხეებს შორის, რომელნიც ჰაერში იკეთებენ ფესვებს, შესანი-
შნავია ინდოეთის ლეღვის-ხე. სადაც ბაობაბი იხსენება, იქ ინ-
დოეთის ლეღვის ხეც არ უნდა დავივიწყოთ. თავის სიდიდით
და ადგილის სივრცით, რომელსაც იგი გადახურვია ვეებერ-
თელა კარავით, ესეც ბუმბერაზი ხეა. სამშობლო მისი არის
ცხელი საქცევი აზიისა, სახელდობრ ინდოეთი. უცხო რამ სა-
ნახავია ეს ხე! ამოსულა მიწიდან, აუშვია მალლა თავის უხარ-
მაზარი ტანი, განზე შორს გრძელი და სხვილი შტოები გაუ-
წვდია, იმ სიგრძე, რომ მათს ჩრდილში მთელს ქარავანს შეუ-
ძლია თავი შეათაროს პაპანება სიცხეში. მერმე თითქო შეში-
ნებია, ასე შორს გაწვდილი შტოები არ გადაიმტვრესო და
ცდილა მათთვის ბოძების შედგმას. მართლაც მიუშველებია
ბოძები. აბა, ენახოთ, რანაირი ბოძები გაუკეთებია. გრძლად
გაწვდილს განზე შტოებს აქა-იქ ამოებერება ხოლმე ქერქი.
შემდეგ ამოებერილი ადგილები დასქდება და იქიდან გამოჩნ-
დება ფესვი. ეს ფესვი თანდათან იზრდება, თავდაღმა დაკიდე-
ბული, სხვილდება კაი მოზრდილი ხის ტანისოდენად და ბო-
ლოს, მიწას რო მიუახლოვდება, ჩაუშვებს შიგ თავის წვერს

დაიკეთებს იქ ძირს, ესე იგი ფესვი კიდევ ფესვს გაიდგამს მიწაში. ახლა მიწაში რომ ფესვია, შეიძლება იმაზე ახალი ხე ამოვიდეს, გაიზარდოს და ესეც ბოძად შეუდგეს მთავარ ხის შტოს. ამგვარად იმდენ ფესვს გამოისხმენ ხოლმე ხის შტოები და იმდენი ცოცხალი ბოძი შეედგმის მათ, რომ, ერთად ერთი ხე, რო იყო, ის ბოლოს და ბოლოს თითქმის ტყედ გადაიქცევა და გაჩნდება ლედენარი. ინდოეთში თურმე იმისთანა ხეებს შეხვდებით ამ ჯიშისას, რომელთაც ჰაერში გამოისხმულ ფესვებისაგან ორი—სამი ათასი ცოცხალი ბოძი შესდგმიათ.

ამგვარად ჰაერში ნახარდი ფესვები აქვს ტროპიკულ ქვეყნებში ბევრ სხვა მცენარესაც. ზოგჯერ იმისთანა ხეები შეგხვდებათ ხოლმე იქ, რომ იფიქრებთ ამ ხეებს ჰაერში დაუწყიათ ზრდა, იქ გაუდგამსთ ფესვებიო, მასუკან ამ ფესვებიდან მალისაკენ შტოები აუშვიათ, ხოლო დაბლისაკენ მეორე წყობა ფესვები გაუკეთებიათო. ფესვები დაყოფილან მრავალ ტოტებად და, მიახლოვებიან თუ არა დედა-მიწას, ჩაუშვიათ იქ თავისი წვერი და იქ კიდევ ხელახალი ფესვები

გაუდგამსთ. ჰაერში რომ მიწას ზევით ფესვებია გაშლილი, იმდენად მაღალია ეს ფესვები, რომ მათ ქვეშ თავისუფლად შეუძლია დგომა რამდენსამე კაცს. ახლა უეჭველად იკითხავთ, ჰაერში რანაირად იწყობ ხემ ზრდაო. აი რანაირად: იმ ალოგას ყოფილა წინად სხვა რომელიმე ხე, მაღალი, რომელსაც დროუ ჰქონია. ფრინველს მოუტანია რაიმე ხის თესლი; თესლი ჩა-

ვარდნილა ღრუში და იქ ამოსულა თესლისაგან პატარა ხე.
ხე გაზრდილა; მისი ფესვებიც გაზრდილან, გადმოსულან ღრუ-
დან, შემოხვევიან მთაყარ ხეს, რომლის ღრუშიაც იწყეს
ზრდა, დაუნშავთ ეს ხე და გაუხშიათ. ბოლოს გამხმარი ხე
დაშალა, მოსპობილა, მას ალაგას დარჩენილა მეორე ხე, ჰაერ-
ფესვებიანი, რომელიც შემორე აგიწერეთ...

ალექსი ჭიჭინაძე.

AES.

ქართული
ბიბლიოთეკა

ჰოეტი შილლერი

პოეტი შილლერის სიყმაწვილე.

როდეს მშვენიერ ზაფხულის საღამოს პატარა ლამაზ სახლის წინ, საიდანაც საუცხოვო გადასახედი იყო: მოჩანდა მწვანეში გახვეული პატარა გერმანული ქალაქი—სწორეთ ამ სახლის წინ, ბაღში, თავი მოეყარათ რამდენიმე ბავშვს. უფროსი მათგანი მაღალი, წამოსადეგი ყმაწვილი, დიდრონი, მკვირცხლი და ჭკვანი თვალებით, ღია მოწითანო თმებით და წამოწითლებული სახით — იქნებოდა ხოლო ათი წლისა.

ეს ყმაწვილი გაცხარებული ელაპარაკებოდა გარშემოხვეულ ბავშვებს, რომელნიც დიდი ყურადღებით უსმენდნ მას.

— მაშ გადაჭრით ვამბობთ, რომ ეს ზღაპრის წიგნი უნდა კედელში ჩავატანოთ...

ამ მოლაპარაკე ყმაწვილს ერქვა ფრიდრიხი.

და ყმაწვილმა თავისი ჭკვიანი თვალებით გადახედა თავის პატარა მსმენელებს. ამ უკანასკნელმა სიტყვებმა საშინლათ დააღონა სულ პატარა გოგონა—ცრემლები თვალებზე მოადგა.

— წმინდა ნიკოლოზობის დღის შემდეგ, განაგრძო ფრიდრიხმა, — ამ ზღაპრებს აღარა აქვთ მნიშვნელობა. მე იმას კი არ ვამბობ, რომ აღარ გვიყვარდეს ეს ზღაპრები, ხოლო ბევრჯელ გადაკითხული გვაქვს, ზოგს ზეპირათაც დასწავლილი. წიგნი შენახული გვექნება ნიკოლოზობის დღემდე და ვეცადოთ მისი შინაარსი დავივიწყოთ, მერე როდესაც ამოვიღებთ, უფრო მოგვეწონება და ხელახლათ უფრო ხალისით წავიკითხავთ.

და რაკი ნახა ფრიდრიხმა რომ წინააღმდეგი არავინ არის, წიგნი მალლა აისროლა და ბავშვებმა ყვილი-ხივილით დაიქირეს.

ეს ზღაპრების წიგნი ძველი იყო ზღაპრო ტყავის ყდაში და გარეგნობით სულ არა გვანდა ახლანდელ ძვირფას საყმაწვილო წიგნებს, მაგრამ ყმაწვილებს ისე უყვარდათ, რომ არც ერთს მათგანს, არც ერთხელ არ ვაღუგდიათ, არ მობეზრებით მისი კითხვა. ეს ზღაპრის წიგნი ბავშვების მეგობარი და საყვარელი იყო. წიგნს ფურცლები ჩაწყვიტლებოდა ბავშვების ცრემლებისაგან. ყდა გახეხილი ჰქონდა ბევრი თრევით, ჯიბეში ტარებით, ბალიშს ქვეშ შენახვით, წვიმის ქვეშ დასველებით, ცეცხლის წინ გახუხვით. ეს იყო საერთოთ ყველას საყვარელი წიგნი, მაგრამ მაინც ყველამ მოინდომეს მისი ჩაფლა, მისი ჩატანება კედელში.

ექვს ქრისტიანობისთვის, ნიკოლოზობის წინაღამეს, ყოველ წლივ ყმაწვილებს ჩვეულებათა აქეთ გერმანიაში თავს მოიყრიან ხოლმე და ერთად ზღაპრებს კითხულობენ. ზღაპრის წამკითხველი მოიროთვება ზღაპრის შესაფერი ტანისამოსით და ყველას გასაგონათ ხმა მალლა კითხულობს. ამ მკითხველს მეზღაპრეს ეძახიან.

თუმცა ძნელი მოსაშორებელი იყო ზღაპრის წიგნი, მაგრამ ფრიდრიხს ისე პატივსა სცემდენ და უჯერებდენ, რომ მაშინვე მისი რჩევით შეუდგენ წიგნის დამალვას. სად დამალამდენ არ იცოდენ. ჰკვიანმა ფრიდრიხმა ახლაც უშველა. იმას დათვალიერებული ჰქონდა, რომ კედლის გალავანში, ერთ ადგილას, აგურები გამონგრეული იყო და იქიდან რომ ეს აგურები ამოეღოთ, კარგა ფართო სამალავი ადგილი დარჩებოდა.

ზღაპრის წიგნი ბევრი კოცნის და ალერსის შემდეგ დიდის ამბით გაახვიეს ქალაღლში, შედეს კედელში და აგურები ისევ მიუწყეს. პატარა გოგონა, რომელიც ყველაზე მეტათ სწუხდა წიგნის მოშორებას, იმედს არ ჰკარგავდა, რომ სამაგიეროთ უფრო კარგ ზღაპრებს გვიმოვნიანო და თანაც კითხვის თავს ეუბნებოდა:

პოეტი ძილღერის სიქმაწვილე

— რაც უნდა კარგი იყოს ახალი ზღაპრები, მე მაინც ვერ შევიყვარებ ისე, როგორც ეს მიყვარდა.

II

ფრიდრიხის მამა იოვანნი შილდერი ცხოვრობდა ერთ პატარა სახლში, ქალაქ ლუიღვიგსბურგში. ის სულ ახალგაზრდა იყო, რომ ცოლი შეირთო და ხოლო რვა წლის შემდეგ ეყოლა ჯერ ქალი ქრისტოფინა და ორი წლის შემდეგ, 29 ოქტომბერს 1759 წელს, მიეცა ერთათ-ერთი ვაჟიშვილი ფრიდრიხ შილდერი, რომელმაც მსოფლიო სახელი გაითქვა.

ფრიდრიხი საშინელი გონიერი და ცოცხალი ბავშვი იყო. თავის დედისაგან, რომელიც იყო წყნარი ხასიათისა, კეთილი, ნაზი, გულ-ჩვილი და თანამგრძობელი ყოველი დიადი და მნიშვნელოვანი საქმისა—ფრიდრიხმა მიიღო მისგან ჩვილი და მოსიყვარულე თვისებები, აღგზნებული ხასიათი და პოეზიისადმი აღფრთოვანება.

მან სწრაფად შეისწავლა წერა კითხვა და სულ მოკლე ხანში ვადიკითხა ყველა წიგნები, რომელნიც მისმა მასწავლებელმა პასტორ მოზერმა მიაწოდა.

მის დას, ქრისტოფინას, დედისავით მშვიდი, კეთილი და მოსიყვარულე ხასიათი ჰქონდა და ფრიდრიხს ის სულით და გულით უყვარდა.

1768 წელს, როდესაც ფრიდრიხი მეცხრე წელიწადში ჩადგა, სკოლაში მიაბარეს.

მეცადინე და გონებიან ბავშს მესხიერებაც კარგი ჰქონდა და ამიტომ ყოველთვის კაი მოსწავლეთ ითვლებოდა, თუმცა თვითონ ყმაწვილი სკოლას არაფრად აგდებდა. მას უფრო უყვარდა მეზობლის წიგნის მალაზია, სადაც თავისუფალ დროს სულ იქ ატარებდა. ის აცოცდებოდა ხოლმე თაროებთან მიმდგარ კიბეზე, ან ქვემოთ მის საფეხურზე დაჯდებოდა, სათითაოდ წიგნებს ფურცლავდა და ყველა წიგნებს ერთი ათჯერ მაინც ვადიკითხავდა. მას ლექსების კითხვა მეტად უყვარდა, —მათი კითხვით გიჟდებოდა, თუ ჩაიგდებდა ხელში—ველას გზით ველარ მოაშორებდით.

ერთხელ წიგნების გასინჯვის დროს ფრიდრიხი წააწყდა ძვირფას ყდაში გაკეთებულ რამოდენიმე წიგნს. წიგნები მშვენიერად დაბეჭდილი იყო, მაგრამ მისთვის გაუგებარი ენაზე იყო ამ დროს მალაზიაში წიგნების მყიდველები იყვნენ და ვერ გაბედა მალაზიის პატრონისთვის რამე ეკითხა, გადგა განზე და ალტაცებით შესცქეროდა ლექსებს, თითქოს უნდოდა მისი მშვენიერობით დამტკბარიყო. მყიდველები გავიდნენ თუ არა, ფრიდრიხი წიგნებით ხელში მიუახლოვდა მალაზიის პატრონს.

— რას მეტყვი? უთხრა ღიმილით ვაჰარმა.

— რა ენაზეა დაწერილი ეს წიგნი?

ვაჰარმა ისევ ღიმილით უპასუხა:

— იტალიანურ ენაზეა. პეტრარკის თხზულებაა... ძვირფასი წიგნია, გაუფრთხილდი.

ფრიდრიხმა ნაღვლიანათ თავი ჩაღუნა, ამოიოხრა და განზე გადგა... რამდენიმე წუთის შემდეგ ისევ მიუახლოვდა ვაჰარს.

— რა ამბავია კიდევ? ჰკითხა მან.

— გაქვთ თქვენ იტალიანური გრამატიკა?

— აი ეს ერთიღა დარჩა, უპასუხა ვაჰარმა და გადმოიღო თაროდან წიგნი.

ყმაწვილმა გადაშალა წიგნი. მაგრამ ისევ მაშინვე ნაღვლიანათ დახურა.

— ეს ყველა იტალიანური ყოფილა.

— სულაც არა, უპასუხა ვაჰარმა, ეს ფრანგული და იტალიანურია ერთად. რად გინდა გრამატიკა, შვილო?

ყმაწვილი წამოწითლდა, თვალები ძირს დაუშვა, თითქოს რამე ცუდი შეამჩნიესო და საჩქაროთ უპასუხა:

— უნდა უსათუოდ ეს ლექსები წავიკითხო. ამისთვის კი საჭიროა იტალიანური შევისწავლო...

— გრამატიკის შესწავლით გინდა პეტრარკის თხზულება წაიკითხო? შესძახა ვაჰარმა, — ეგ მეტის მეტია.

— ლექსიკონსაც ვიხმარ, რატომ არ შეიძლება? თქვა ფრიდრიხმა.

— იმითმ არ შეიძლება, ჩემო ფრიდრიხ, რომ ენის შესწავლას მასწავლებელი უნდა, ბევრი ვარჯიშობა და მეცადინეობაა საჭირო.

— მე ოღონდ მქონდეს გრამატიკა და ლექსიკონი, მერე მე ვიცი, როგორც წავიკითხავდი პეტრარკის თხზულებას.

— აბა რა გითხრა, ვინ შენ და ვინ პეტრარკი! რა მესველებოდა მეცა და ჩემ მაღაზიასაც, რომ პეტრარკის თხზულება თაროებზე მეწყოს, სანამ შენ შეიძლებ მის კითხვას.

ფრიდრიხის გული მოუვიდა და წყენით უთხრა:

— შეინახეთ ეგ თქვენი წიგნები? თუ მე კარგათ ვიქნები და ცოცხალი, დიდ ხანს არ დაგრჩებათ თაროზე. აი ნახავთ როდისმე, რომ მე უსათუოდ ვიყიდი მაგას.

და ყმაწვილმა პირი მიიბრუნა, რომ მის თვალებზე ცრემლები არ დაენახათ.

ვაჟარი გაოცდა, თვალები ფართოთ გაახილა, ყმაწვილს მიუახლოვდა, სიყვარულით გადაეხვია და უთხრა:

— ჩემო პაწია მეგობარო, შენ უნდა მდიდარი დაზადებულიყავი. ბერლინში ამ ერთ თვეში დაიბეჭდება იტალიანური გრამატიკა და მე უსათუოდ გამომიგზავნიან რამდენიმე ცალს, გაჩვენებ და თუ შეისწავლი მაგ ენას — გაჩუქებ მთლად პეტრარკის თხზულებას. ახლა წამო ჩემთან, ვისადილოთ.

და ყმაწვილი ხელ დაქერილი გაიყვანა მეორე ოთახში, სადაც ვაჟარს წადილი მოელოდა.

ფრიდრიხის მამამ არც კი იცოდა, რომ შვილი მისი ასე ხშირათ დადიოდა ხოლმე წიგნის მაღაზიაში. იმას გაგონილი ჰქონდა, რომ ვაჟარს უყვარს ყმაწვილი და ფიქრშიაც ვერ გაიტარებდა, რომ მის შვილს თითქმის მთელი მაღაზიის წიგნები გადაეკითხნა უკვე. არც არავის ენახა ის ქაღალდის ფურცლები, რომელიც ყმაწვილს მოჰქონდა მაღაზიიდან და აჭრელებდა ლექსებით. არავინ არ იცოდა არც ის, რომ ბავში მთელი ღამეობით მომავალზე ოცნებობდა, მაშინ ის სულ ბედნიერათ გრძნობდა თავს. დღითი ის ბავში იყო, — ღამე დიდებული კაცი: მიღებული სასახლეებში, დაჯილდოვებული დიდ კაცებისაგან, აღფრთოვანებული იმათი ქებით, მის ნა-

წერებს ყველგან თეატრებში არდგენდენ, მისი გამოჩენილი თხზულებები წიგნის მაღაზიების თაროებს ამშვენებდენ. თითქოს დიდხალ ფულსაც შოულობდა, ხოლო თავის თავზე არას ხარჯავდა, დედ-მამას აწოდებდა. მისთვის საკმარისი იყო ხოლო დიდებული სახელი. ყმაწვილი ღამე ასე ბედნიერი იყო. დღითი კი შენ მტერს, დილა აღრიანათ აღვიძებდენ სკოლაში წასასვლელათ და ოჯახში მოელოდა უფერულათ დროს გატარება.

III

დადგა შემოდგომის დიდი ღამეები, მაგრამ ყმაწვილებს ფიქრათაც არ მოსდიოდათ თავიანთ საყვარელი ზღაპრები კედლიდან გამოეღოთ. ხშირათ პატარა გოგონა სხვებთან ერთად სწორეთ იმ კედელთან თამაშობდა და წიგნს უჩურობდა: მალე მოვა ნიკოლოზობა და მაშინ კი ისევ გნახამთო.

არც მამამ და არც დედამ არ იცოდენ ეს ამბავი. მამა საქმეების გამო იშვიათად იყო ხოლმე სახლში, დედასაც შინაური საქმეები ბლომათა ჰქონდა და არ შეუძინევია წიგნის გადამალვა.

ზამთარიც დადგა, დღე-დღეზე უნდა გამოეღოთ კედლიდან წიგნი. ერთი ბავში მეტად მოუსვენრად გრძნობდა თავს, ყველამ დაუწყეს მიზეზის გამოკითხვა და ისიც გამოუტყდა: „რა ვქნა, ვერა გზით ვერ დავივიწყე ჩვენი საყვარელი ზღაპრების წიგნი. თითქმის ერთი წელიწადი გავიდა და თითქოს გუშინ ვიკითხეთ ისე აღტაცებული ვარ იმ ზღაპრებით.“

არც სხვებს დავიწყებოდათ, ხოლო მარტო ფრიდრიხი არაფრად ნაღვლობდა.

ბოლოს დადგა დრო. ნიკოლოზობის წინა დღე იყო. ყველანი გაემართენ კედლისაკენ, აგურები ამოიღეს და ქალაქში გახვეული წიგნი. ზღაპრები ისევ ისეთი იყო, ხოლო წიგნის კანი ცოტა დაშავებულიყო ნოტიოსაგან. ყმაწვილებმა ზღაპრის წიგნი მალლა აისროლეს, პატარა გოგონამ საჩქაროთ სტაცა ხელი და აკოცა.

ყველა დაღონებული დაბრუნდა სახლში, ზღაპრის წიგნი მაგათ აღორ გამოადგებოდათ, არ იცოდენ ვისზე ამოეყარათ

პოეტი მიხეილერის სიუჟეტული

ჯავრი. დაინახეს რა ფრიდრიხი ყვედრებით მივარდენ. — ამოდენა ნალველი რაზე დაგვატეხე თავზეო; ყმაწვილი ჩვეულებრივ ფიქრებში იყო წასული, მოვიდა თუ არა გონზე — უთხრა მათ.

— რა იყო, რა ამბავია? რამ დაგაღონათ აგრე, ღირს ეგ უბრალო ზღაპრები, რომ მაგაზე აგრე აშფოთდეთ.

— აბა, სად არი სხვა უკეთესი, მივარდენ ყმაწვილები უფრო თამამად ფრიდრიხს.

— დიდი რამ არი, მაგისთანას ათას მოვიგონებ! წამოიძახა ყმაწვილმა. იმათი თავიდან მოსაშორებლათ

— ჩვენო ფრიდრიხ, ვიცით რომ შეგიძლიან, აბა, დაგვიწერე რამე ლეგენდა, ზღაპარი...

— ნუ სულელობთ, მე გაგებუბრეთ, დაწერა არ შემეძლიან.

— არა, შეგიძლიან და კიდევ უნდა დაგვიწერო, და უყვირეს ყმაწვილებმა.

დამაც დაუწყო ხვეწნა, ბოლოს ფრიდრიხმა თქვა:

— კარგი, ვეცდები, იქნება მოვახერხო და ყმაწვილი აღელვებული გავარდა ოთახიდან.

ის დაფიქრებული გაეშურა ქალაქ გარეთ, წისკვილისკენ, შედგა მის აქაფებულ წყალთან და მიეცა ოცნებებს. წყლის ყრუ და იღუმალ ხმაურობაზე თვალეში სხვა და სხვა მოჩვენებები მოელანდა. მერე უცბათ წამოიძახა:

— ხო და დავწერ ბალოდას! აბა ვნახოთ თუ არ დავწერ. და გაეშურა შინისკენ.

IV.

ბინდი იყო როდესაც ფრიდრიხი დაბრუნდა სახლში. მოიწყო ქალღმრთის ფურცლები და მოჰყვა წერას. ექვს დღეს ექვსი ბულოდა დაიწყო და არც ერთი არ გაათავა. მეშვიდე დღეს ყველა დაწერილი დახია. ყველა მისი ნაწერი მიგვანებოდა წაკითხულ და გაგონილ ამბებს. ის წვალობდა, იტანჯებოდა, უნდა კარგი რამე დაეწერა, მაგრამ ვერა გააწყვრა. ბოლოს იფიქრა სახუმარო რამეს დავწერო, არც ეს იყო ადვილი, ყმაწვილებისათვის ზღაპრის დაწერა უფრო გაუძნელდა. ბოლოს გაბრაზდა და ნალვლიანი დაწვა რომ ქვეშაქებში გამოეტერა თავისი უზომო მწუხარება. ყმაწვილს ჩაეძინა. სიზმარში ნახა, რომ წიგნის მალაზიაში ეძებდა თავის დაწერილ

ფურცლებს და უცბათ წააწყდა მშვენიერ ყდაში პეტრარკის თხზულებას, გახსნა და შიგ ნახა ნემეცურათ დაბეჭდილი თავისი ბალოადა, — ის ბალოადა, რომლის დაწერა ვერ შესძლო, წიგნს ზედ ეწერა მისი სახელი და გვარი.

აღფრთოვანებული, გახარებული იღებს წიგნსს და განოდის ქუჩაში. ის ყმაწვილი აღარ არი ახლა — ვაჟაკია. ხალხი აღტაცებით გზას უკრავს გარშემო ეხვევა, ქუდებს მალა ისვრის, დედაკაცები ბავშვებს უთითებენ მასზე. სახლების აივნები და ფანჯრები მაყურებლებით სავსეა, ზემოდამ ფირუზის ფერი ცა დაჰყურებს, კაშკაში მზე ფინება დედამიწას, სასახლეებს, ეკლესიის და გუმბათებს...

ფრიდრიხი მიეშურება არა ჩვეულებრივი, დიდებული, შენობისკენ, რომელიც ოქროს ვარაყებით შემკულია. გარედამ ამ შენობას აწერია: „დიდების ტაძარი“, ამ სიტყვის თავზე გვირგვინია ბრილიანტებით მოჭედილი და მზის სხივებით განათებული ელვარებს. ფრიდრიხს გული აევსო ნეტარებით, ათრთოლდა და თითქოს იღუმალი ხმა ეუბნებოდა. შენი მიზანი აქ შესვლა უნდა იყოს, იქ მოგელის დიდება სახელ-განთქმულობა, წადი იქ, წადი. შენშია უდიდესი ძალა, — ნიჭი. უბრალო საქმეებზე ნუ ხარჯავ შენ ღონეს. ერთ წამს დიდი სინათლისაგან ფრიდრიხმა თვალები დახუჭა და როდესაც ხელახლათ აახილა — სასახლე აღარ მოსჩანდა, ხალხი კი ისევ მრავალი იყო და ჰაერში გაისმოდა მხიარული კიჟინა. ყმაწვილი ახლა თავის სახლში ბრუნდებოდა. მამა დაუხვდა როგორც დიდებულ კაცს კარებში და ძიართვა სავსე ფიალა ნექტარით, ფრიდრიხი შედის სახლში, ჯდება სავარძელში, დედა უახლოვდება მას, ყმაწვილი უნდა წამოდგეს, დედას აკოცოს. ამ დროს ჭიქა უვარდება და ტყდება. ფრიდრიხი წამოხტება, რომ ნამტვრევები აკრიფოს და უცბათ გამოეღვიძება. თურმე ლოგინში კია, ჭიქა წყლით, რომელსაც ყოველ ღამე იღვამდა გვერდით, რადგან ძილი მოუსვენარი ჰქონდა — მართლა გადმოუვარდა, თურმე ეს ყველაფერი სიზმარი ყოფილა.

ყმაწვილი ისე საშინლათ შეწუხდა რომ თავი ჩაყრ ბაღისში და მოჰყვა მწარეთ ტირილს.

(დასასრული შემდეგ)

ან. წერეთლისა.

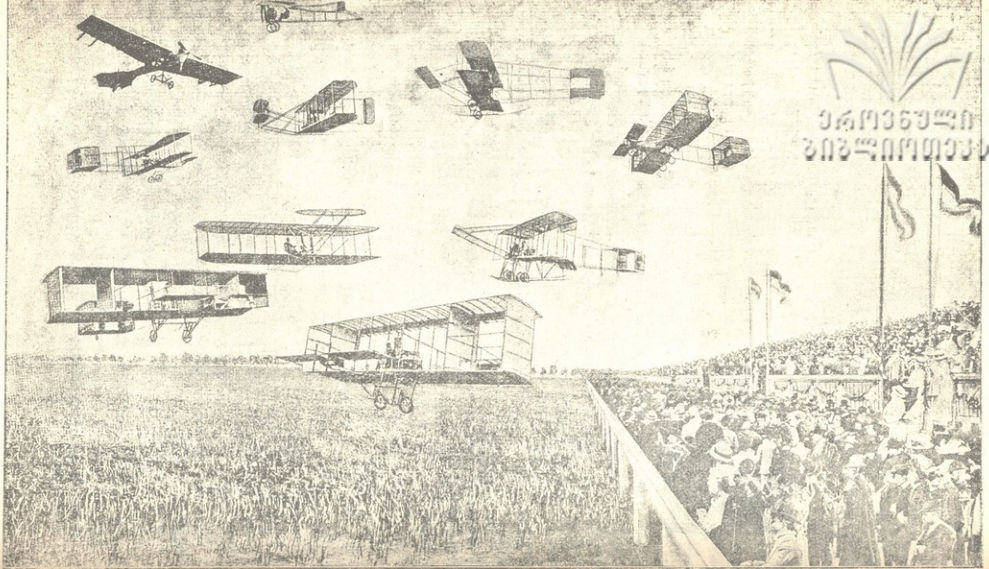
ჰაერში ფრენა.

იდი ხანია, ძლიერ დიდი ხანია, რაც ადამიანის კეკუა სცდილობს გამოიგონოს იმისთანა რამ მანქანა, რომ ფრინველსავე ცაში ფრინოს. ჯერ ისევე მეთოთხმეტე საუკუნეში სოფლიო გამოქვეყნებულა მხატვარმა და გენიოსმა მეცნიერმა დე ვინჩიმ განიძრახა მფრინავი მანქანის გაკეთება. იმან ერთხელ თვალი გაადევნა მერცხლის ლაღს ფრენას და მის კეკლუცად ფრთების რხევას და სთქვა: „ნუ თუ კაცი ვერ მიბადავს ამ პატარა ლამაზ ფრინველსაო“.

დე-ვინჩიმ ზედ მიწვევით იცოდა მატრიმატიკა, მეხანიკა და ფიზიკა და ამ მეცნიერების დახმარებით შეუდგა საქმეს. გააკეთა მშვენიერი ფრთები, შუაში ჩაუდგა მოძრავი აპარატი, მხოლოდ ჯერ ჯერობით ვერ ბედავდა მის გამოცდას. ერთი მისი მოწაფე, გატაცებული დე-ვინჩის გენიოსობით და დარწმუნებული რომ ამისი მასწავლებელი ნამდვილი შემქნელი იყო ცაში მფრენი მანქანისა, გაბედულად ავიდა მალლა ბანზედ, შეისხა იმის გაკეთებული ფრთები და მანქანა დააბრუნა, მაგრამ ის მსხვერპლათ გახდა თავისი რწმენისა და ძირს დავარდნილი ლუკმა ლუკმად იქცა. შემდეგაც მრავლისაგან მრავალი გაბედული მეცნიერი აკეთებდნენ მფრენავ ბურთებს, ცდილობდნენ ჰაერში ფრენას, მაგრამ ყოველივე ამის იყო. ჰაერის დამორჩილება ვერ შესძლეს. ქარი საითაც დაუბერავდა, იქით წაიღებდა მსუბუქს მფრენავ ბურთს და ხშირად მისი მამგონი მსხვერპლად ხდებოდნენ თვისის გატაცებისა. ხან ზღვა სთქამდა მათ და ხან კლდის ნაპრალები ჰგლეჯდა, როგორც ბურთს, ისე მათ თავხედს გამამგონებს.

მაგრამ მრავალმა უბედურებამ არ შეაყენა კაცის მოუსვენარი გონება და ჰაერში მფრენავის მსურველნი ათასობით იხწოდნენ და მუშაობდნენ ბურთების გაუმჯობესობაზე ასე მი-

ეროვნული
ავიაციონის

ჰაერში მფრინავი მანქანების დოღი.

ჰაერში ფრენა

დიოდა დრო და ხანი. მხოლოდ ამ უკანასკნელ ორ სამ წელიწადს ჰაერში ფრენამ ისეთი მიმართულება მიიღო, რომ ეხლა ყოველ ქვე გარეშეა, რომ კაცმა ნამდვილად გაიგო რაშია არის ფრენის საიდუმლოება და ამას იქით ისიც თავისუფლათ იფრენს ჰაერში, როგორც თავისუფლად დაჰქროლავდა ორთქლ მავალის გემებით ზღვაზედ, რკინის გზით დედა მიწაზედ.

საფრანგეთში, გერმანიაში, იტალიაში, ამერიკაში და სხვა ქვეყნებშიაც რამდენიმე კაცმა გამოიგონა იმისთანა მფრინავი მანქანა, რომლითაც ის თავისუფლად აღის ჰაერში რამდენსამე ვერსზედ, იქ დაჰფრინავს და შემდეგ. თავის სურვილისამებრ, ეშვება დედა მიწაზედ.

ამ ორი სამი თვის წინად ფრანგი ინჟინერი ბლორიო თავისის მონაპოვანით გადაფრინდა ორი ქვეყნის ერთმანეთან გამყოფ ზღვაზედ—ლამანშზედ და რამდენიმე დღის შემდეგ ისევ თავის სამშობლოში გადმოფრინდა.

ამის შემდეგ ყველა გამომგონი მფრენავი აპარატისა წავიდა მსოფლიო ქალაქ პარიზში და იქ გაიმართა დიდი ჰაერში მფრინავი მანქანებისა. მთელი პარიზი მოწამე იყო თუ როგორ იმის ზემოდან დაფრინავდნენ ჰაერო—პლანები და რა სიადვილით და მოხერხებით უქცევდნენ გზას ერთმანერთს და როგორის მოხერხებით და სიადვილით ჩამოდიოდნენ დანიშნულ ალაგზედ. ეხლა ჰაეროპლანის პატრონები მიდიან იმ ქალაქებში და ქვეყნებში, რომელთაც ჯერ ვერ გამოუგონიათ ამგვარი მანქანები და უჩვენებენ თავიანთ გასაკვირველ ფრენას

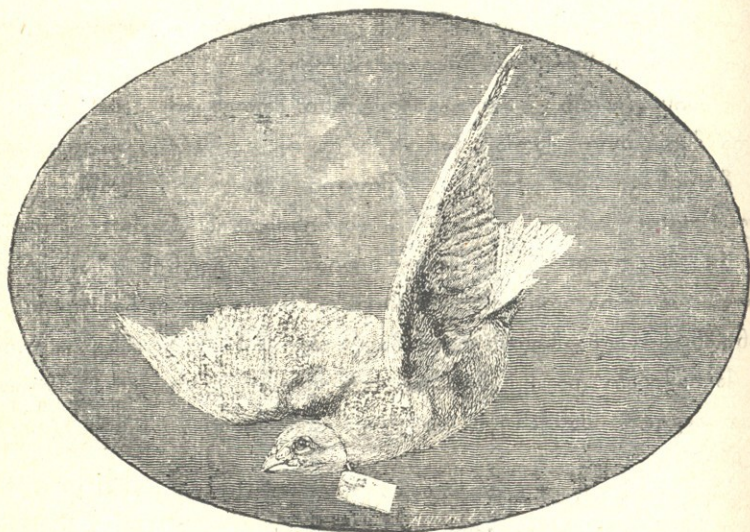
„ფრანგი გიუო მოვიდა პეტერბურგს“, იწერებინან იქაური გაზეთები. „საშინელი ბურუსი იდგა, ქარი ჰქროდა, თოვლი მოდიოდა, მაგრამ მთელი პეტერბურგი გავიდა მოედანზედ, საიდანაც გიუო ნელა-ნელა, მაგრამ გაბედულათ აფრინდა ჰაერში. ხალხმა აღტაცებით მიიღო და დაუსრულებელი ვაშათი დააჯილდოვა გამბედავი მფრენავი.

გიუოს აპარატი წააგავს ნაკსელაშის მწერს. იმასავით გძელი კუდი აქვს, თავთან მიმაგრებული მსუბუქი, ჰაეროვანი

ფრთები და ფრთებ შუა მოტორი, ელექტრონის მანქანა — მატარებელი. მოტორთან ზის თვით გიჟი, თეთრი ზუმბულის ტანისამოსით და ქუდით და თითქო იმ ილიუზიას ჰბადებს, რომ თვითაც ფრინველს წააგავს.

ამბობენ, ჩვენ დედაქალაქ თბილისშიაც მალე მოვა ფრანგი ბლორიო და მალე ჩვენც ჩვენის თვალით დაფანახავთ იმ უდიდეს და უმშვენიერეს გამოგონებას, კაცის დაუდალავის შრომის და მისის გონების შორს მჭვრეტელობას.

ექ. გ — სპ.

მიიღება ხელის მოწერა 1910 წლისათვის.

დ რ თ ე ბ ა

1910 წელს გაზეთი გამოვა იმავე პროგრამით, როგორც მდგომარე
წელს გამოდიოდა. მომავალ წელს გაზეთი გაუმჯობესებული იქნება
შინაარსით.

უფიქვან დღიურ გამცემის კარდა 1910 წელს გაზეთს ექნება

სურათებიანი ღამატივა

ღამატივა გამოვა კვირაში ერთხელ—კვირაობით.

გაზეთის ფასი ღამატივიანი: წლით როგორც ქალაქში ისე
ქალაქ გარედ ღირს 8 მან. 50 კ., ნახევარი წლით—5 მან.
10 კაპ., ერთი თვით—1 მან.

ცალკე ნომერი უფიქვან ერთი შაურა. ღამატივიანი ნომერი (კვი-
რისა) 7 კაპეიკა

ვინც 15 იანვრამდე გაზეთს გამოიწერს და სამ მანეთს შემო-
იტანს, იმას მიეცემა კედლის თვიური პატარა

კ ა ლ ე ნ დ ა რ ი 1 9 1 0 წ ლ ი ს ა

ხელის-მოწერა ჯერ-ჯერობით მიიღება მხოლოდ ტფილისში:

„დროების“ კანტორაში—დიდი ვანქის ქუჩა, № 12; წერა-კითხვის საზო-
გადოების წიგნის მაღაზიაში შ. ქუჩუკაშვილთან—სასხლის ქუჩა, თავად-
აზნ. ქარვასლა; ნაძალადეგში მებურჯე მელიტონ დოლობერიძესთან—მა-
გისტრალნი ქუჩაზე, გრიბოლ ჩარკვიანის სახლში; რკინის გზის მთავარ
სხელოსანში ვანო ჭავჭავაძესთან—ტოკარნი ცეხი.

ხელის მოწერათა საშუალებად

კანტორა უმორჩილესად სთხოვს ახალ ხელის მომწერთ, თუ
ვინცობა ვერ მოახერხებენ ფულის კანტორაში შეტანას, დამ-
ტარებლებს გადასცენ იგი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდეს-
საც ეს უკანასკნელი კვიტანციას წარუდგენენ.

ხელის-მოწერა რედაქციის კანტორაში შეიძლება: დილით 8-დან 3 საა-
თამდე. საღამოთი 5-დან 8 საათამდე.

ადრესი: Тифлисъ, Редакция „Дროება“ И. С. АГЛАДЗЕ.

ქეჩილი

საქმეწვილო ნახატებანი ჟურნალი.

ოსლა პირველი

წელიწადი.

მიიღება ხელის მოწერა 1910 წლ.

გამოვა თვეში ერთხელ. ჟურნალში ორი განყოფილებაა: პატარებისათვის და მოზრდილთათვის.

ჟურნალი „ჯეჯალი“

თბილისში ეღირება 4 მ. ქალაქ გარეთ (გაგზავნით) 5. ნახევარი წლით 3 მ.

ცალკე ნომერი 10 კ.

ქალაქ გარეთ მცხოვრებლებს შეუძლიანთ მიმართონ: ქუთაისში წიგნის მაღაზიას „იმერეთს“ და ბათუმში მ.

კალანდაძეს.

ფოსტის ადრესი: Въ тифлисъ въ Ред. Грузинскаго дѣтскаго журнала „Джеджили“

რედ.—გამომცემელი ან. თუმანაშვილი წერეთლისა.

Открыта подписка на 1910 годъ на газету

„ЗАКАВКАЗЬЕ“

(ГОДЪ ВТОРОЙ)

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

Съ доставкѣй въ Тифлисъ:		Съ пересылкой въ другіе города:
за годъ 6 р. — к.		за годъ 8 р. — к.
за полгода 3 р. 50 к.		за полгода 4 р. 50 к.

Помѣсячно повсюду 75 коп. Отдѣльныя №—5 коп. Загра, няцу вдвое. За перемѣну адреса городского на иногородній—1 р., съ иногородняго на иногородній—50 коп.

Адресъ редакціи: Тифлисъ, Эриванская площадь, д Гургенова, общій входъ съ конторой нотариуса Мгеброва. Редакція открыта отъ 9-ти до 4-хъ час. дня и отъ 7-ми до 8-ми час. вечера. Лично редакторъ принимаетъ отъ 12—1 час. дня.

Редакторъ-Издатель Г. I. Амираджиби.